

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Leul și Vulpea.

- Poveste veche cu potriveli nouă. -

Pe-atunci vietățile pământului aveau grai și se înțelegeau între ele. Jupiter, domnul cerurilor și temutul stăpân al fulgerilor le așezase într-o țară frumoasă. De jur împrejur munți înalți, sprijinind cu creștetele lor încărunțite bolta albastră, păduri fermecate cu freamăte dulci ca muzica cerească acopereau plaiurile acestei țări, iar pe sub poalele munților curgeau râuri de argint, pe nisip de aur strălucitor ca soarele.

Și puse Jupiter domn peste vietăți pe Zimbru, care se așeză cu toți curtenii lui într-o poiană zmălțuită cu flori albe și albastre, cari umpleau văzduhul de miros. Iși făcuse Zimbrul o oștire vitează, cu care birui în nenumărate rânduri pe căpăuni, încât băgase groaza în sufletul lor de nu mai îndrăzneau să se apropie cale de trei zile de țara cea cu munți înalți și cu râuri de argint.

Și era oastea Zimbrului alcătuită din cerbi, cari luptau cu coarnele, din lupi, cari sfășeau cu dinții, din ogari, cari alunecau pe dușman până pe celălalt tărâm. Leul era cap de oaste, toboșar era ursul, iar trâmbițaș elefantul. Drept sentinelă era ciocârliă, care se înălța până la pragul soarelui și dădea semnalul îndată ce vedea că se apropie dușmanul.

Și trăiau vietățile fericite, agonisindu-și prin muncă hrana cea de toate zilele. Fiecare își făcea datoria, mărind pe stă-

pânul lumii pentru înțelepciunea și îndurarea lui. Nici un murmur de protest în contra felului cum leul știa să conducă oștile, nici o vorbă împotriva Zimbrului, care, înconjurat de cinstea tuturor, asculta păsările supușilor săi și le făcea dreptate când se iveau neînțelegeri între dânșii.

Dar au venit vremuri cu greșelile lor, cari au făcut ca unele animale să cadă în robia omului, cum a fost calul și câinele, altele să se împrăștie prin codri răspândindu-se în toate colțurile pământului și urmărite fiind de vânătorii cei fără inimă, cum a pățit cerbul, căprioara și iepurile.

Iar această nenorocire a venit așa:

Leul pururea învingător în războaie a căpătat dela Zimbru, drept răsplată a vitejiei lui o coroană frumoasă, cu care și-a împodobit gâtul. Acest fapt îl făcu atâta de încrezut în puterile lui, încât nu mai ținea cont că dușmanii se înmulțesc pe zi ce mergea. Incepu a se da în dragoste cu vulpea, pe care o ridica la ranguri mari în oștire și care, înțelegându-i slăbiciunea de a-i plăcea să fie laudat, măgulea cu cele mai mari vorbe pe leu. Căci și cei mari, ori câtă putere ar avea, nu se încred în virtutea lor și le place să fie lingușiți, crezând că aceasta e o recunoaștere a propriei lor valori.

— Tu ești mai viteaz decât Hercule, îi spunea leului vulpea, mângându-i obrajii, și netezindu-i tîmplele. De tine se tem cetele căpăunilor și la auzul strigătului tău omul tresare înfiorat. Viteazul meu! Eroul

meu! Tu ești bun și ești generos. Tu ai dat prietenei tale fericirea de care nu e vrednică. Tu ai scăpat-o de munca cea obositoare, dându-i mână liberă asupra netrebnicelor găini!

Ciocârliă de sus vedea cum omul se pregătește să dea năvală asupra vietăților ca să le robească. Vedea cum leul, orbit de dragostea vulpei șirete, nu se mai gândea la apărare. Dădu alarma odată, de două ori și nimeni nu se ridica la glasul ei.

Atunci, înțelegând vinovăția vulpei, într-o dimineață de vară, ciocârliă începu a-i înșira păcatele.

— Dușmanul se apropie, tu vulpe vicleană încetează cu lingușirile. Vremuri grele ne amenință. Lasă-l pe viteaz să-și facă datoria! Fugi cu păcatele tale. Fugi cu gândurile tale ascunse! Vin aceia, cari vor să robească vietățile, cari au trăit în libertate până acuma! Fugi, fugi, nenorocito!

Leul tresări înfiorat. O rază de lumină începu a-i pătrunde în mintea lui întunecată.

— O fi având dreptate ciocârliă!

— Viteazul meu, înțelege scopul ei! Ciocârliă nu urmărește altceva decât să te compromită în fața vietăților! Vrea să surpe încrederea lor în tine. Pricepe opera ei de subminare. Înțelege că numai eu te iubesc, că numai pe mine mă doare inima de grija neamului vietăților. Purtarea ciocârlii trebuie înfierată. Înțelege tu! Altfel popularitatea ta s'a dus pentru totdeauna!

Și leul crezu vorbele vulpei. Lingușitorii și cei fără de suflet totdeauna se pri-

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA“

Viața literară.

Un volum postum al lui Russu-Șirianul. — O operă de literatură germană în România. — Revista „Luceafărul” intră în anul al 10-lea.

De Ilarie Chendi.

Pe bietul nostru Barsuc, cum îi ziceam noi în timitate lui Russu-Șirianul, lumea, care l-a cunoscut, nu-l va uita așa de repede, cum e firea. Mai întâi îi va păstra toată dragostea pentru meriturile lui de om, care nu știa ce-i dușmănia și avea ținte extreme și nici ambiții supărătoare. Alții apoi vor cinsti energia, cheltuită în luptă și mult laborioșii săi ani de ziaristică și-i vor întrupa recunoștința în convenționalul bust de bronz. Vor fi însă, de sigur și de aceia, cari pentru a-l cunoaște, își vor lua din când în când osteneala să răsfoiască prin cărțile lui și vor întâlni acolo pururea toată personalitatea lui atrăgătoare: temperament cald, cugetător sobru, fire de romantic și cu gust ales pentru tot ce e frumos și bine.

Am vorbit cu altă ocazie mai pe larg despre activitatea de publicist a lui Russu. Trebuie să amintesc însă cetitorilor, așa de mulți, pe care el îi avea întotdeauna, că volumașul inedit, care a văzut lumina zilei abia acum¹⁾ nu stă într-o nimic mai jos de întreaga sa activitate. E o serie

noastră asta de proză vioaică, ușoară, cu impresii variate, cu nuvele infiripate pe temeiul unor subiecte dela noi de-acasă. Adunate din manuscrisele rămase și de prin foiletoanele reslețe, bucățile acestui volum constituie un nou titlu de stimă la adresa acestui scriitor.

Cea-ce ni-se pare mai caracteristic este mulțimea de figuri caracteristice din viața noastră socială ardeleană în contact cu societățile străine. Iei un naționalist simpatic, colo un deputat parvenit, sau un student care urcă, foarte ieftin, calvarul martirajului. Iei schițe de moravuri, cu ușoare tendințe moralizatoare în sens național (cum este povestirea unei dragoste dintr'o româncă și un ofițer de husari!), colo scene electorale și amărăciuni din viața școlară sau economică. Tot ce frământă, în anii săi, viața din societatea asta de tranziție s'a oglindit în paginile lui Russu, neapărat, fără multă aprofundare de artist, dar cu multul bun-simț al omului, care a înregistrat reflexiuni cu ajutorul unui talent evident de observație.

O altă parte din impresile sale sunt de ordin mai personal. Aflăm din ele urme din viața lui Russu, trăită în tinerețe la București printre cetele de bohemi, ziaristi și cântăreți, cari își aveau plăcerile și libertățile lor nocturne, — în jurul cărora se brodesc câteva epizoduri glumețe, cu frigurine de artiști, sau de cântăreți italiene.

Cu totul personală este apoi o știre ce ne lasă Russu asupra unei intențiuni bune, ce avea despre o lucrare, care a rămas neisprăvită. Era vorba la 1891, cu prilejul serbării jubilară de 10 Mai în București, ca o tovarășie de prieteni (Duică, Nenițescu, Colescu, Albini, Coșbuc etc.) să ia

asupra lor însărcinarea de a trata în studii etnografice teme asupra situației Românilor de pretutindeni. Și iată ce scrie, vorbind despre aceste intențiuni, dintre cari unele s'au realizat:

„Intr'o operă viitoare mă voi ocupa în deosebi de luptele culturale, ce au susținut în curs de atâtea veacuri, Românii din actuala dieceză aradană. Aici urmărim un scop: să înfățișăm satele dela frontiera apuseană, așa cum ele se găsesc în prezent”.

Ce s'a făcut cu acest proiect, nu pot să știu. Poate ca „Românii din statul ungar” să fi fost rezultatul acestei hotărâri. În ori ce caz Russu era un talent, născut pentru însemnări etnografice; el avea o specialitate adevărată de a se ști apropia de sufletul poporului și a-i ispiti virtuțile și greșelile.

Pentru noi, cari l-am cunoscut așa de aproape, broșura aceasta postumă a lui Russu are un reț special, că ne-a mai împropătat atâtea clipe netrecute împreună. Îi regăsim, în toate, frumoasa lui inteligență și sufletul de prieten senin și de om de inimă.

*

Nu este adevărată afirmarea, ce-am citit de curind, că, anume, cunoscutul proces cultural de endosmoză și exosmoză între Ardeleni și Românii din Regat ar fi pe cale să înceteze și că astăzi, în opoziție cu trecutul, drumul lung de migrațiune al dascălilor ardeleni s'a sfârșit. Făcându-ne ochii roată pe la instituțiile școlare din Regat, alături de o serie de Rostogani, tot mai găsim încă nepoți sau descendenți de ai lui Lazăr, Florian, Marțian și ai generației de ardeleni dela Academia Mihaileană din Iași. Iată chiar în se-

¹⁾ Ion Russu-Șirianul, *Schițe și nuvele inedite*. Vălenii de munte 1911 p. 153. Prețul lei 1.50.

cep să facă din interesul lor personal interes general, știu să identifice interesele lor particulare cu acelea ale unei întregi societăți, încât prezintă atacurile aduse păcatelor lor drept atacuri îndreptate împotriva societății. Știu prin vorbe viclene să orbească pe cei chemați încât să nu vadă că lingușitorul nu urmărește binele obșteșc, ci-și apără propria lui situație.

Și leul făcu, după cum îi spuse vulpea. Convocă sfatul obșteșc. Ciocârlia fu surghiunită din împărăția animalelor. Iar vulpea știu să treacă drept mântuitoare a neamului dobitoicesc.

Dar omul se apropia. Puse curse nenumărate. Aproape toate animalele căzură în robia lui. Și era un vact ca la izgonirea îngerilor din rai. Și era plâns și blestem și serășnirea dinților. Atunci înțelese leul greșala ce-a făcut-o ascultând de vulpe. Atunci începu a se căi că n'a dat ascultare ciocârlii. Căci chiar regele animalelor, zimbrul fu prins în jug de om. Atunci începu a blestema pe vulpe. Dar era prea târziu.

Sus, ciocârlia își îndrepta rugăciunea către soare, să lumineze cel puțin cărările animalelor, cari porneau să se ascundă în creierul munților.

Asta-i și soarta neamurilor la cari lingușitorii se bucură de autoritate.

Valahi barbari. Dl Iorga scrie într'un număr din urmă al „Neamului Românesc” următoarele:

Se știe ce nație barbară sântem noi. Deși mă privește personal, contribui cu acest cas la cunoașterea sălbăticiii Valahului,

O prea supusă recomandatie pentru decoratii ungurești:

În trenul de Arad funcționarii unguri Sonczi Béla, impiegat vamal, Kardedan Ernő, inspector veterinar și Buzath László, „protocomisar financiar”,

plus un Jidan, al cărui nume nu înterează, călătoriau cu permisiuni românești de clasa a II-a în clasa I-ii. Cel mai breaz din patru, Kardedan a insultat pe soția numitului N. Iorga, agitator valah, iar toți patru au luat partea tovarășului și au făcut în tren un scandal ca pentru Țara Valahilor. De consecințe i-a scăpat intervenția agitatorului, care a păstrat intacte patru nasuri, pe care un ofițer de artilerie era dispus să le reducă la măsura buneii cuviinți. Agitatorul, ca un Valah barbar, a intervenit și pentru ca unul din cei patru cavaleri ai celei mai nobile națiuni să poată călători până acasă cu un bilet care avea cuvinte rase.

Nu se mulțumește cu atât, ci cere respectuos ca acești bravi să fie decorați de șefii lor respectivi.

Interviewul lui Mangra. Toate foile ungurești din provincie și din capitală s'au grăbit să reproducă cuvintele trădătorului dela Orade, dovedind cât le vine de bine lor la socoteală aceste denunțuri murdare ale nenorocitului vicar, despre care nu știm ce să mai zicem — a ajuns la inconștientă de om bolnav, ori ce a pățit?!

Reformele militare. Comisia financiară a Camerei deputaților a ținut ieri după amiază o ședință, în care a discutat reforma militară sub raport financiar. La ședință a luat parte și ministrul-președinte contele Khuen-Hédervary.

Raportorul comisiei, baronul Solymossy Ödön, a arătat că în curs de 10 ani, armata comună va reclama anual un plus de 25,397.520 cor. cheltuieli.

Înainte de a se intra în discuția reformelor, contele Apponyi a făcut propunerea, sprijinită de opoziție, să se ia reformele dela ordinea zilei, fiindcă în urma situației politice din Austria e foarte problematic dacă reformele se vor putea introduce.

Propunerea a fost respinsă.

Intrându-se în discuția meritorică tot contele Apponyi a combătut proiectele, spunând că opoziția nu poate să voteze sarcinile materiale mari fiindcă în schimb Ungaria nu câștigă nici o concesie națională.

I-a răspuns contele Tisza, apărând proiectele.

Discuția s'a continuat și în ședința de azi.

Criza din Austria. Hotărîrea partidului creștin-social de-a observa o politică a „mâinei libere”, deși e îndreptată în rîndul întâi împotriva partidelor germane, a slăbit mult poziția guvernului austriac.

Baronul Bienerth a avut ieri o conferință cu principele Liechtenstein, șeful partidului creștin-social, discutând cu el atitudinea partidului acestuia. Dacă baronul Bienerth nu va reuși să convingă pe creștini-sociali să renunțe la hotărîrea lor, — va fi nevoit să prezinte Maj. Sale demisia întregului cabinet.

Votarea indemnitații până la 1 August. În ședința de azi a Camerei deputaților guvernul toroș a prezentat proiectul despre indemnitatea bugetară de o lună, votat de comisiile, fiindcă opoziția a declarat că va amâna discuția legii de apropriație până către mijlocul lui Iulie.

Indemnitatea a fost votată aproape fără discuție atât în general cât și pe articole, așa încât iarăși am scăpat de ex-lex.

S'a continuat apoi bugetului ministerului de finanțe, care de asemenea a fost votat atât în discuția generală cât și în discuția pe articole.

Ministrul de finanțe a prezentat apoi proiectul de lege despre apropiata, a cărei discuție se va începe luni.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Un proces interesant. Președintele partidului Justhist a fost autorizat din partea membrilor să porniască proces de calomnie împotriva ziarului „Höfmezövásárhely”, care în unul dintre numerele sale din urmă afirmase că toată campania Justhiștilor în interesul votului universal se face cu cheltuielile partidului național-român.

ria de profesori mai tineri. Istoria universală la universitatea din Iași o propune, numai de un an încoace, tînărul Ursu, din Cața fraților Mircea. Limba germană la aceeași universitate o propune amicul meu Bratu, din Reșinariii lui Goga, sat mândru, care ne-a dat și alte frumoase pagini culturale. Iar la București, în plină activitate, d. Măndrescu, o forță tînără încă, propagă, de pe aceeași catedră de germană, farmecul limbii și literaturii neamului lui Schiller și Goethe.

Cu profesorii noștri ardeleni se urmează cu predilecție următorul procedeu. Fie că vine dela liceul din Blaj, unde nu se învață nemțește, fie că n'a cercetat decât școale ungurești, sau că este specialist în matematici, în religie, în chimie sau în „dreptul” dela Cluj, ardelenul, care cere catedră la București, este numit „de nemțește”, sub cuvânt că trebuie să cunoască limba asta. La Salonic am un prieten din Săcele, care a fost voluntar la tunari, în Sibiu, și, pe baza erămpeiilor de cunoștințe de limba germană din „Exercier-reglement”, a obținut catedra, probabil și din pricina mustețelor lui blonde, cari îl făceau să semene a rasă germană...

Dl Simeon Măndrescu nu face, firește, parte din această categorie de nemți (sau de „sași”, cum ar zice d. Zamfirescu), căci d-sa a îmbrățișat misiunea de profesor universitar tocmai cu gândul de a da un avânt învățămîntului superior al limbii germane și a pune capăt dasecărilor improvizate ardeleni și altora, cari n'au terminat vre-odată vre-o bucovină germană. Și aici se cuvine să recunoaștem din capul locului, că d. Măndrescu a făcut mai întâi studii temcinice la dasecăli germani, ca Ulrich Schmidt și alții de

felul lui, dela universitățile din Germania și s'a prezentat la catedra sa cu deplină pregătire. Abia a împlinit câțiva ani de lecții și de lucrări seminariale, cu elevii și elevele universității și se resimte un interes, care crește văzând cu ochii în sânul tineretului. Abia au trecut doi ani, de când a apărut volumul de introducere în tainele limbii și literaturii numită „Mittelhochdeutsch” și grație dibăciei cu care e făcută gramatica și antologia, ai acuma prilejul să auzi studenți, disentanțându-se despre poeziile lui Walter von der Vogelweide, ca la ori ce universitate germană. Fetele noastre universitare cetesc pe capete „Kabale und Liebe”. Soricu își face licența în nemțește. Și iată-ne azi mâne în situația de a ne avea profesori, cu școală sistematică germană, instruiți la universitatea noastră și îmbogățind astfel cu un capitol nou capitolul nostru cultural în școală și în societate.

De-alt-fel d. Măndrescu, după cât vedem, caută și pe altă cale să vină în ajutorul cauzei culturale germane în România. Hotărînd să scoată o serie de monografii de scriitori mai epocali din istoria literaturii, d-sa a început această operă cu o lucrare rotunzită asupra lui „Friedrich Gottlieb Klopstock”²⁾, despre care presa bucureșteană s'a și pronunțat foarte favorabil. Și aceasta însemnă un semn bun pentru toleranța și orientarea presei, care părăsește astfel punctul de vedere vechiu și unilateral și până acum favorabil exclusiv influențelor franceze.

²⁾ G. Măndrescu, **Din istoria literaturii germane. Friedrich Gottlieb Klopstock.** Buc. 1911. p. 351. Prețul 4 lei.

Cât pentru începutul acesta al seriei de monografii asupra reprezentanților epocii clasice-tății germane și până la școalele mai nouă, nu putem zice decât că se prezintă sub cele mai bune auspicii. D. Măndrescu, prin orientările sale absolute și prin criticismul său, dă dovezi de „gediegener gelehrter”, adică de savant în toată legea, în tendința sa de a reliefa o figură măreață, că autorul „Mesiadei”, împreună cu toate legăturile sale cu contemporanii dela sfârșitul veacului al 18-lea. Inzestrat cu un aparat informativ straniu, viața, operele, prietenii, influențele asupra lui Klopstock, toate răsar limpede și metodic și ne prevestesc, că și în atelierul unui savant român se poate lucra în mod serios asupra literaturii germane.

Avem doar o mică rezervă. Știm că la asemenea lucrări mlădierea stilistică, prin căutarea substanțialității, devine anevoiasă. Forma literară este însă și ea un mijloc mai mult de succes! Astăzi, în epoca strălucită a stilului lui Lamprecht, istoricii noștri literari n'ar trebui să neglijeze, sau să disconsidere acest principiu.

Se poate? Să fie eu singurul, care să-mi aducă aminte, că la 1 Iulie n., „Luceafărul” nostru intră în anul al X-lea al existenței sale? Măcar la 1 Iulie 1902 eu nu eram eu voi, iluștri mei colegi dela „Luceafărul”? Programul era iscalit de suferința mea amic Al. Ciura, cel cuminte, cel tînăr, cel curat și timid ca o fecioară și ca dînsul de curat și de senin era programul. Și fondul poporanist, în ciuda dlui Zamfirescu, căci: „*De laș ogor ne așteaptă, ca azi-mâne, umăr la umăr să tragem mai departe brazda strămoșească*”...

Catedra de istoria Românilor la Universitatea din Cernăuți.

O catedră pentru istoria și literatura română — la universitatea din Viena însă — au cerut-o studenții români din capitala imperiului austriac încă în toamna anului 1868 dela ministrul cultelor și instrucțiunii publice. Ministrul răspunse studențimei române privitor la memoriul ce i l'a adresat, că atât ministrul de culte cât și senatul universitar vienez nu se opun creării unei docenuri pentru istoria și literatura română cu un salariu de 800—1000 cor. pe an, în caz că se va afla un bărbat potrivit care să ocupe această catedră. Studenții din foastele societăți din Viena „România Jună” și „Soc. științifică și literară” s'au adresat imediat în 1869 Asociațiilor de cultură din Ardeal, Bănat și Bucovina, ca toate trei să se înțeleagă și să recomande pe cineva pentru postul de docent la Viena, dar nu s'a aflat nime și catedra n'a putut fi creată. Abia prin anii 1905 și 1906 a ținut d. prof. Dr. Sextil Pușcariu cursuri de limba română la acea universitate, trecând apoi în 1907 la Cernăuți.

În același an 1907 tot studenții români din Viena au fost aceia cari au pornit o mișcare pentru crearea unei catedre de istoria Românilor la universitatea din Cernăuți sprijiniți fiind și de studenții români din Bucovina. Dieta din Bucovina a votat în urma acestei agitații și a vorbirii dlui Aurel Onciul o rezoluțiune pentru înființarea aceste catedre dorite de poporul român.

Președintele „României Jună” d. Mintecu împreună cu d. deputat Aurel Onciul au fost primiți în audiență de fostul ministru de culte d. Marchet, căruia i-a comunicat dorința fierbinte a poporului românesc din Bucovina, dar mai ales a tuturor studenților români dela universitățile din Austria de a avea în Cernăuți un profesor univ. român care să le predea în limba națională istoria neamului lor. Ministrul li-a promis tot concursul, ba chiar în parlament a spus în urma vorbirii dlui deputat Onciul că cererea Românilor este justă și întemeiată. S'au făcut și nenumărate adunări publice în Bucovina și s'au scris articole în presa noastră, în cari pledam cu cea mai mare căldură cauza a-

cestei catedre aflată „justă și întemeiată” de însuși ministrul cultelor.

Senatul academic din Cernăuți însă-i comunică ministrului că nu e nevoie să se creeze o catedră specială pentru istoria Românilor care cade în competența profesorului de istoria Europei ostice; ba acel profesor care în decurs de 12 ani nu ținuse nici un singur curs din istoria noastră, anunță decodată că o să ție lecții și din istoria Românilor. Dar știți de ce? pentru că acum avea la îndemână istoria Românilor în limba germană scrisă de d. Iorga și credea că cu ajutorul acesteia și cu a celei scrise de d. A. D. Xenopol în limba franceză va fi în stare să ne predea istoria noastră, fără să ne cunoască limba și toată istoriografia română. Dar s'a înșelat rău în presupunerile sale, căci studenții nu s'au mulțumit cu o fărâmatură aruncată de milă, deoarece ei cereau o „catedră specială pentru istoria Românilor în limba românească și ocupată de un profesor român”. De aici au urmat manifestații studentești de stradă, demonstrații înaintea universității cernăuțene, memorii sistarea cursurilor, ba studenții români l'au împiedecat chiar pe prof. Milkoviez să-și ție lecțiile din istoria Românilor, învățate pe de rost, promițându-i că-i vor face chiar scandal în ora de cursuri dacă nu le va sista.

Senatul universitar a cedat în fine, dar nu de tot, căci catedra ce s'a înființat nu este o catedră specială pentru istoria noastră, ci-i pentru istoria Europei sud-ostice, la tratarea căreia se va considera în special istoria română. Limba de predare va fi... cea germană! Va să zică cererea Românilor bucovineni n'a fost împlinită decât în parte. Destul de rău după atâtea străduințe rămase zădarnice!

Ca să nu se întâmple cazul dela 1869 trebuia căutat un bărbat destoinic și bun Român, care fiind conștin de misiunea sa de crescător al tinerimii și reprezentant al științei românești la o universitate străină — cu toate că are 12 profesori și docenți români — ea să ne facă pe deplin cinste ocupând acea catedră. Norocul ni-a fost favorabil de astădată. Viitorul profesor de istoria Românilor va fi d. D. Iancu Nistor, absolvent al universității din Cernăuți și doctor al celei din Viena. D-sa a făcut studii excelente

la București și Viena, pregătindu-se în vederea ocupării acelei catedre de istorie românească. Studiile D-sale apărute în limba germană: „Despre certele dela granița Pocuției”; „Pretenziunile moldovenești asupra Pocuției” și mai ales cel din urmă „Relațiile comerciale ale Moldovei cu străinătatea în sec. XIV, XV și XVI” — din care a apărut numai o parte, cealaltă fiind sub presă — au fost primite foarte bine de critica istorică din România și din străinătate.

Se ivise însă și un alt concurent la acea catedră în persoana dlui profesor Dr. Ilie Gherghel dela liceul din Craiova, un om trecut de 50 de ani, care are la activul său vr'o 3 broșurele de istorie românească în limba germană. Dar în urma nemiloasei și zdrobitoarei, însă justei critice a operei D-sale din partea dlilor prof. univ. din București Ion Bogdan și V. Pârvan precum și a dlui prof. univ. Dr. Gustav Weigand din Lipsca, d. Gherghel și-a tras pe seamă și a renunțat la catedra de istorie din Cernăuți pentru totdeauna.

Dl Nistor care a voit să se habiliteze mai întâi la universitatea din Viena și apoi să treacă la Cernăuți a dat examenul de prof. univ. Sâmbătă în 17 l. c. la universitatea Viena, unde va ține în curând lecțiile de probă despre „Devoltarea vieții politice la Români”. La toamnă D-sa va deschide cursurile la Cernăuți, unde-i chemat să trezească între tineri un adevărat cult pentru istoria noastră așa de tendițios studiată de profesorii străini dela acea universitate. Dela dnii profesori S. Pușcariu și I. Nistor Români bucovineni așteaptă inaugurarea unei epoce de renaștere și renaștere națională în țara noastră.

— igr. —

Negustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA”

Că acel „azi-mâne”, când vom fi „umăr la umăr”, va veni cu siguranță, se pare că a înțeles-o bine și Otlmar, al doilea iscălit, numele de cântăreț gotic al lui Goga de-atunci, când cu un gest liber, de tinerete înflăcărată, a turnat îndată după program, această rapsodie:

Ear gândul ăst păgân îmi paște mîntea
Ascultă-l tu, cu degetul pe buză:
Când ochii tăi stau ațintiți asupra-mi
Și-și tremură ispita lor albastră
Cu dor prelung, cu dulcea lor sfială,
Frumoaso!

Pe buza ta păcatul când zimbește
Ucizător al minții înțelepte
Stăpân tiran al vremilor păgâne
Femeel!

Și brațul tău molatec când cuprinde
O undă doar în rîul tău de aur
Atunci — să ncremeniteți în marmură cioplită!

Versul curge ca suvoitul, tînăr, pornit, zgomotos, cum se envine. Și ne duce peste stînci și zări, departe, arătându-ne undeva o culme a artei, spre care se deschid apoi orizonturi mai largi de viitor.

Potolit și pe cald fond național se înșiră apoi pentru întâiaș dată glasul înțelept, purtarea instructiv al omului pildelor istorice, acest „stud.

phil.”, care era pe atunci reverendul protopop de azi al Seliștei, d. Lupas.

Și o droaică de anonimi urmează. Prin notițele dela sfârșit tresar din când în când flacări de spirit din pana cine știe a cui *Mefisto* schiop. Opera începe să se infiripe, încet, cu anevoie și cu material binevoitor, de tineri râvnitori, mulți aleși și puțin chemați și cu ceva umplutură, reglementară la ori ce reviste nouă. Se aude mai pronunțat numai cântecul din înălțime al lui „Octavian” și schițele de o esuberanță tinerească ale lui Simin împrăstie o atmosferă simpatică. Dar nu trec mai mult de o sută de pagini și iată-l pe badea Niculae al dlui I. Agârbiceanu, cum vine spre sat, încet, cu băta măciucată în mână, cu gluga pe spate...

Și acum sunteți compleți! Cu Goga și pseudonimele sale, cu Ciura și Siminii lui și cu Agârbiceanu, noua revistă era asigurată. Trei talente ajung pentru o revistă bună, câtă vreme trei „comitete” distrug de obicei tot atâtea gazete politice! Și totul rămânea acum în grija finanței și administrației abile, când, ea prin minune, la pag. 146, răsare un nume nou, cum nu-l găsi ai, căutându-l cu dinadinsul, — numele lui *Octavian Tăslăuanu*, gravul și harnicul nostru prieten. Om cu gust literar, spirit cunoscător al realității, pătruns de idealuri culturale, cum ne șade bine în

ziua de astăzi, — intrarea asta în rindurile întemeitorilor „Luceafărului” a d-lui Tăslăuanu a fost, ca o mână solidă, ce se întinde spre o faptă bună.

Și se face acum stabilitate în viața „Luceafărului”. Încet și sigur razele lui se resfiră binefăcătoare de-asupra publicului și-l deșteaptă spre un sentiment mai bun și spre conștiință mai multă. Aceleaze raze cad și asupra unui mormânt al copilăriei și copilăriilor noastre, asupra leagănelului începuturilor noastre, care fusese răposata „Familia”. Și în jurul acestui mormânt, de care nu vom spune nimic decât bine, se înceinge hora nouă a vieții literare în Ardeal. Pagini de artă națională și altele, etnografice, vin și se adaugă la formele tot mai mature, tot mai desăvârșite ale colaboratorilor literari ai „Luceafărului”. Între talentele celor dela noi și între cei noi din Regat se produce o apropiere firească. Vine la noi și Sadoveanu, vin cu toții câți pornese să părăsească tovarășul nostru bun „Sămănătorul”, Sandu mai ales, figura atât de populară în Ardeal. Vine Anghel cu toată arta lui complexă și capricioasă. Și astăzi, după nouă ani împliniți, iată „Luceafărul”, un drag camarad al tuturor; o casă curată și aproape idilică, plină de Grigorești și de cântece de ale vestalelor la altarul poeziei noastre; iată-l cese și copleșit de atâtea emoție, pare-că îmi vine

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, de primul rang. ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

Scrisori din București.

Inchiderea anului școlar. — Greșeli în educație. — Serbări pentru încoronarea regelui Angliei. — O școală interesantă.

București, 10 Iunie.

Astăzi se închid cursurile acestui an școlar. Se închid fără vre-o solemnitate deosebită, afară doar de cântecul de mulțămire către Dumnezeu al școlărilor. Câteva sfaturi din partea dirigenților de clasă și elevii se depărtează, unii veseli de rezultatul obținut, alții foarte nemulțămiiți cu notele, dar toți bucuroși de libertatea ce-i așteaptă timp de două luni de zile.

E curioasă bucuria, cu care elevul intră în vacanțe. Pentru mulți, cari au început să uite ce au simțit ei în alte vremuri, bucuria asta este necesabilă. Mulți o consideră ca o urmare a felului cum se înțelege a se face educația în școală. O urmare a greșelilor pedagogilor, cari se pricep de minune să facă din ora de lecție o oră de tortură, de care elevul abia așteaptă să scape.

Păcatul acesta a fost observat de cei mai de seamă pedagogi din țară și acum se fac eforturi enorme spre a se ajunge la o îmbunătățire a răului. În seminarul de pedagogie, din care vor ieși noii profesori, se insistă astăzi asupra educației morale, pe care dascălul este dator s'o dea elevilor, se insistă asupra faptului că instrucția este numai un mijloc pentru acea educație. Cunoștințele le poate câștiga omul cu timpul. Când însă școala n'a reușit să îndrume pe elev spre a deveni un adevărat caracter, putem fi siguri că n'a dat societății un element folositor. Când lipsește unui individ fondul moral, cunoștințele lui de multe ori pot numai să strice societății.

În trecut s'a neglijat educația sufletească a elevilor. Se insistă mai mult asupra cunoștințelor, pe cari trebuia să și-le adune. De aici apoi groaza de școală, care se adresa numai minții, nu și sufletului, de aici bucuria de a scăpa cât mai iute de cursuri. Urmările acestui greșit sistem de învățământ se văd astăzi când în viața noastră dăm probe de atâta superficialitate. Și se vor mai vedea încă multă vreme, până când va pieri tradiția că școala are datoria de a da elevului numai cunoștințe, până când toți cei însărcinați cu educația tinerimei nu vor înțelege că adunarea de cunoștințe cade numai pe al doilea plan.

centrare, — bine înțeles cu mici excepții, cari îl privesc pe fiecare.

Privim acum la cei nouă ani dispăruți. Frunzări prin volumele astea minunate și ne oprim privirea cu satisfacție la câte o pagină glorioasă din producțiile mai nouă ale artei românești, scrise sau zugrăvite. Câtă energie, câtă fantazie, câtă măiestrie de forme alese în multe pagini! Iată și „Plugarii” lui Goga, iată „Oltul”, iată și „Cantorul Cimpoi” la pag. 46 din 1903! Vezi aici era rostul iubileului! Aici era clipa sfântă a praznuirei. Și înregistrând atâtea succese și coplesit de atâtea emoții, pare-că îmi vine cu necaz în potriua lui Tăslăuanu, care nu și-a amintit, că ziua de 1 Iulie este o zi sfântă pentru casa noastră și că trebuia sărbătorită cu toată solemnitatea. Hei, ce mai ocazie, de a vedea alături de răzeșul nostru dela Fălțiceni, pe Goga cu fruntea încrățită de târnosca ce i-a trântit lui Vaida; pe blândul Simin, cu frumosul Agârbiceanu; apoi poetele noastre Maria și Alice; Anghel și Eftimiu; patriarhalul Stefan Iosif, boierul Caton, ba și pe bunul nostru filolog și critic Sextil din Cernăuți și pe tine, Mefisto din Aegea și pe toți cei câți morită să-și primească binecuvântarea dela preacucernicul nostru Lupaș ot Săliște! Spune-ți drept, dragi cititori ai „Luceafărului”, nu eram noi vrednici să intrăm mai cu mândrie și mai cu zgomot în ziua de 1 Iulie în anul al 10-lea? Și să încingem o horă la Sibiu, de să se audă la Arad, în cercurile simandicoase, cum răsună de duios melodia lui:

Zi măi Laie în ceun cântec
De-o cămașă cu alțiță
Și de-un drac cu ochii vineți,
De-o Aniță-cârciumărită!

Ce dracu! Nu mai suntem tineri oțeliți, încât uităm și de praznicul muncii?

Lucrurile de altfel sunt aceleași și la noi în Ardeal. Ultimele evenimente la cari am asistat în ultimul timp, sunt urmarca firească a educației greșite. Ușurința, cu care s'au făcut afirmațiuni de natură de a compromite cinstea cuiva, condamnabila încăpăținare, cu care, fără de nici o dovadă, au menținut aceste afirmațiuni, sunt tot atâtea dovezi de ravagiile ce le-a făcut în viața noastră sistemul greșit de educație. Nici o răspundere pentru gravitatea cuvântului rostit, nici o răspundere pentru gravitatea afirmațiunii scrise. Nici o dovadă, nici un argument și cu toate acestea să susții o afirmațiune, iată ce poate fi mai caraghios! A, dacă elevului i-s'ar fi spus, pe când era pe băncile școlii că interesul neamului nostru nu este ca el să dea fără greșală cutare formulă trigonometrică, pe care, după plecarea din liceu o uită, ci că neamul nostru, statul în care trăim, are nevoie de oameni cinștiți și conștienți, astăzi n'am fi asistat la comedia cu tradarea.

Urmările unei educații greșite le vom simți multă vreme. Le vom simți cu atât mai mult, cu cât la noi nu intervine statul să oblige pe pedagog să se îngrijească în primul rând de formarea caracterului. La noi statul se îngrijește de progresul făcut în cunoașterea limbii maghiare. Și aici e nenorocul nostru.

*

Incoronarea regelui Angliei a fost sărbătorită și la București. Eri, când s'au început la Londra serbările încoronării, la biserica luterană din București s'a oficiat un Te-Deum, la care au asistat A. S. R. Prințesa Elisabeta, reprezentantul din București al Angliei, personalul legațiunii engleze, precum și un mare număr dintre membrii coloniei engleze din București. Intr'o predică ocazională, s'a arătat însemnătatea zilei. După Te-Deum, a avut loc, la legația engleză o recepție, la care a luat parte, între alte persoane oficiale, și dl colonel Costescu, aghiotant regal. La orele patru și jumătate după amiază, s'a aranjat în grădina legațiunii un garden party, la care au luat parte membrii coloniei engleze, iar din partea Curții române, A. S. R. Prințesa Elisabeta. La orele opt seara s'a dat un prânz în onoarea membrilor colonici.

De asemenea au avut loc frumoase serbări la Sulina. Ziua încoronării a fost anunțată aici prin lovituri de tun, trase de vapoarele de comerț engleze, cari staționau în port. La consulatul englez a avut loc o recepție, la care Sir Walson, consulul englez, a primit felicitări din partea corpului consular străin, a autorităților românești și a fruntașilor din oraș. Aceleași recepții au avut loc în toate orașele din țară, în cari se află reprezentanți ai Angliei.

*

Există în București tot felul de școli speciale. O școală pentru specializarea birjarilor și a vizitiilor nu exista până acuma. Ea se va deschide zilele acestea. Cursurile vor ține trei luni. Odată înființată această școală, birjarii vor fi recrutați numai dintre absolvenții cu diplomă ai acestei școli. Actualii birjari nu sunt obligați a cerceta cursurile, întru cât ei se bucură de drepturile câștigate până în prezent. Condițiunile de admitere în noua școală sunt: Candidații să aibă 18 ani impliniți. Să fie sănătoși și să nu aibă nici o infirmitate fizică. Sunt preferați aceia cari știu să scrie și să cetească. Cei cari nu știu carte sunt primiți numai în cazul când sunt locuri libere. Streinii, cari se prezintă la cursuri, sunt admiși numai dacă au toate actele în regulă. Localul, în care se vor ține aceste cursuri este școala veterinară din capitală.

Scopul lor este de a da noțiuni în ce privește îngrijirea cailor, noțiuni elementare de medicină veterinară. Candidații vor învăța bine stratele orașului și — întru cât se va putea — se vor desbăra de unele expresii caracteristice breslei birjarilor și unor gazetari de contrabandă. Probabil le vor învăța ei ușor pe toate, le va fi însă greu să se lase de un obicei pe care-l practică din copilărie, le va fi greu să și abandoneze sonorul dicționar, din care se alimentează atâți indivizi, și care servește ca argument în discuțiile principiare ale cutărui polemist.

Correspondent.

Cronică din Paris.

— 13-20 Iunie. —

Circuitul european de aviațiune. — Trei victime noi. — „Floarea albastră” a femeilor franceze. — Răsplata unei eroine. — Delapidările acuzatului Duez. — Un fiu de rege escroc. — Un asasinat mârșav. — Stoicismul unui medic. — Victimele igienei. — Un articol al d-lui Marcel Prevost.

Să încep cu circuitul european de aviațiune organizat de *Le Journal* pe aerodromul din Vincennes, Este o dată mare, care va rămânea strălucitoare, în anele aviațiunii. În fața a două milioane de ochi îndreptați asupra-le, 41 de aviatori și-au luat sborul pe un vânt cumplit. Dintre aceștia, 18 au ajuns la Liège, cu Vidart în frunte. Entuziasmul care a domnit la plecarea lor din Vincennes și la sosirea lor în orașul belgian, nu se poate descrie. Călătoria lor a fost plină de primejdii. Toată ziua vântul a suflat cu putere, iar vârtejurile văzduhului deasupra șirului de munți din Ardennes, le-a răsucit aparatele ca pe niște fulgi. Dar îndrăsnății sburători au înaintat în beția care-i stăpânea, beție de glorie și de temeritate, nimic nu i-ar fi putut opri. Și în călătoria lungă pe care au pornit-o prin valurile de azur, îndrăsnăla lor va ieși, de sigur, învingătoare din primejdiile fără de număr la care se expun. Unde se vor opri acești superbi cuceriitori ai cerului? Imi revin în minte profeticele versuri ale lui Victor Hugo:

Le voila maintenant marcheur de l'infini.
Ou s'arrete-t-il, le puissant réfractaire?
Yusgu'a quelle distance ira-t-il de la terre?
Yusqu'a quelle distance ira-t-il du destin?

...Omul înaintează în mersu-i triumfal, dar nu fără să semene în urmă-i victime numeroase. Molohul științei cere jertfe. Numai pe ziua de Duminecă entuziasmul a fost întunecat de trei nenorociri. Aviatorul Lemartin a fost omorât chiar la plecarea din Vincennes. Vântul puternic care sufla a răsucit aripele aparatului său, trântindu-l la pământ dela o mare înălțime. Bietul tânăr a fost scos mort de sub ruinele aeroplanului său. În acelaș timp, pe tăcutul și deșertul aerodrom dela Issy-les-Moulineaux, locotenenții Princeteau și Gaubert au căzut victimele datoriei lor. Ministrul de războiu francez dăduse o circulară prin care ordona ca în ziua în care vor avea loc plecările aviatorilor din Vincennes, aviatorii militari să se dede și ei la niște manevre regulate pe aerodromul dela Issy-les-Moulineaux. Și pe când sbura în tăcere deasupra aerodromului gol de spectatori, motorul locotenentului Princeteau a explodat, prăbușind aeroplanul la pământ și carbonizându-l de viu pe acest biet fiu al Franței. Locotenentul a murit în chinuri oribile, într'o glorie modestă, dar cu atât mai impunătoare. Locotenentul Gaubert a făcut și el o cădere gravă. Zilele lui sunt în primejdie.

...În aceeaș zi, Duminecă, pe străzile, grădinile, squarurile și pădurile Parisului, în mijlocul mulțimei numeroase din marele oraș, ai fi întâlnit pretutindeni femei elegante și grațioase, cu o cutie de flori albastre într'o mână, cu o pușculiță în cealaltă, și cari ofereau trecătorilor să cumpere „la petite fleur bleue” în profitul răniților și a familiilor soldaților morți în Maroc. Cheta aceasta generală, organizată de „Societatea femeilor franceze” a dat cele mai bune roade. V'am spus în multe rânduri că parisianul e de-o generositate fără de margini. Monedele de aramă, de argint și de aur cădeau fără încetare în pușculițele grațioaselor vânzătoare. Au dat bogății, au dat săracii, a dat toată lumea. Mulți nici nu știau pentru ce scop își dădeau obolul; unii își închipuiau că pentru aviatorii răniți, alții pentru victimele războiului din Champagne. Nici unul n'a refuzat însă să cumpere și să și prindă de butonieră „florică albastră”, duioasa floare a carității.

...Francezul e generos. V'am vorbit în cronică mea trecut de eroismul văduvei gardianului de far, al cărei soț murind subit biata femeie a fost nevoită să învârtească cu mâna ajutată de copilașii ei, reflectorul uriaș dela Belle-Ysle-en-Mer. Guvernul i-a dat legiunea de onoare, iar ministrul instrucției publice, a dat o circulară, prin care cere ca eroicul fapt al acestei femei să fie citat de profesori elevilor tuturor școlilor din Franța, ca o pildă de urmat. Un ziar parizian deschizând o listă de subscripție, a adunat suma de cinspre-

ce mii de franci, pe care a predat-o vrednice mamei.

... În timpul acestei săptămâni a fost arestat și ca escroc și închis cu pungașii de rînd, așa cum îl știe baron Delord, fiul autentic și natural al lui Ferdinand-Marie-Amedeè, prinț de Savoia, duce de Aoste, fratele răposatului rege Humbert al Italiei, și rege el însuși, căci se știe că a purtat coroana Spaniei, între anii 1871—1873! Numitul baron Delord, a dus viața cea mai destrăbălată din câte au fost.

Căsătorit cu fiica unui nobil venețian, el a răsturnat o imensă zestre a soției lui, cu o ușurință de descris. După ce s'a ruinat, a căzut din ce în ce mai jos, și în timpul săptămânei aceștia, a fost prins că a furat dintr'un mare magazin parizan, mai multe flacoane de parfum și alte obiecte de toaletă. După cum spusei, el a fost arestat. Procesul lui se va judeca în curînd.

... Și fiindcă în zilele din urmă faptele eroice s'alternat în Franța cu faptele odioase, nu mă pot opri de a vă comunica câteva incidente ale procesului Duez, care se judecă acum. Știți că Duez e acuzat de a fi dilapidat sume enorme din averea congregațiilor pe care el a fost încredințat să o administreze. El a furat nici mai mult nici mai puțin de cinci milioane de franci. Foarte interesante sînt amănuntele privitoare la viața lui, și pe care a dus-o în ultimul timp. După cum s'estabilat ministerul public, Duez își cumpăra automobile pe care le plătea cu câte 65.000 franci; avea în curtea lui o trăsură cu cai superbi și un automobil; pentru întreținerea casei, dădea nevastăii lui 36000 de franci pe an, afară de alți 30000 de franci anual pentru toaletele ei. Duez avea și o amantă care îl costa 100000 de franci pe an, etc. Nu știu la ce pedeapsă va fi condamnat acest mizerabil; mi-e teamă însă, că pedeapsa lui nu va întrece-o cu mult pe aceea la care sînt condamnați oameni cari fură o pâine; și încă sau un costum de haine!...

Un croitor spaniol cu numele Herrera și domiciliat la Paris, s'a făcut acum câteva zile victor de cel mai laș și mișeleșc asasinat. Acest Herrera, suferind de o boală urîtă a fost internat la Hotel-Dieu, unde doctorul Guinard, profesor de clinică chirurgicală la acest mare spital, s'a văzut silit să-l opereze. Bolnavul se făcu bine. Dar în mintea lui de alcoolic se însemnă ideea că doctorul Guinard îl operase fără de nevoie, ci pur și simplu ca să se amuzeze. Și ideea aceasta crescuse până la mînie. Mercuria trecută Herrero se înarmă cu un revolver și așteptându-l pe eminentul chirurg la poarta spitalului, trase două gloanțe asupra lui. Doctorul Guinard căzu scaldat în sânge, cu peptul și cu un rinichi perforate. El zăcu mai multe zile, și ieri și-a dat duhul. Asasinul a fost arestat. Nimic mai demn decât atitudinea nefericitului medic pe patul său de moarte: făză cu făză el își urmărea boala, cu sânge rece și fără umbră de teamă, cu toate că știa că moartea îl așteaptă curînd. Medicii cari îl îngrijeau nu-l putură iluziona nici o clipă. Doctorul Guinard anunță el însuși cu o precizie grozavă în astfel de împrejurări — ziua și ceasul când își va da duhul. Și prevestirile lui erau împlinite întocmai. Pe patul lui de agonie, ministrul i-a aninat pe piept legiunea de onoare. Guinard fusese o victimă a datoriei. El a fost ucis de moarte din pricina și în timpul serviciului său.

... Fiindcă a venit vorba de medici, cred permis să semnez un articol al romancierului Marcel Prevost, prin care scriitorul ironizează cu mult talent abuzurile igienice pe cari le comit o mare parte din familiile pariziene. Obiceiul de a mânca, de a te plimba, de a dormi în doze măsurate și igienice, a ajuns o adevărată tortură, mai ales pentru odraslele implacabililor igienofili. D. Marcel Prevost conchide însă că acest nefast obicei poate da loc de multe ori la adevărate nenorociri. Și unde mai pui că omul supus cu prea mare stricteță unei igiene ne-strămutate, i-se ia încetul cu încetul orice plăcere de viață. El devine un automat. Existența lui nu diferă de aceea a unui ocaș. D. Marcel Prevost cere o grevă a victimelor acestui nenorocit sistem.

C. R. B.

Uneltirile contra „Tribunei“.

Ca să se vadă cu ce apucături detestabile se uneltește împotriva „Tribunei“, reproducem două cazuri ce ni-se relatează din partea a doi prieteni:

Acum câteva zile întâmplător mă întâlnesc în gara Tîndărei, cu un cunoscut mare proprietar din apropiere, care văzându-mă cu corespondența primită dela oficiul poștal al gării, mă întreabă ce jurnal e acela cu mearcă ungară? I-am răspuns că e „Tribuna“. A fost destul ca să înceapă astfel:

— „D-ta, ca om cult și inteligent, nici acum nu iești edificat complet asupra „Tribunei“!? Te rog s'o refuzi și să abonezi „Românul“. „Tribuna“ e contra intereselor neamului nostru și nouă Românilor stabiliți în țară, nu ne este permis să încurajăm pe delatorii reprezentanților autorizați ai neamului nostru“.

Mi-a spus apoi cum toate ajutoarele date „Tribunei“ au fost tăiate și că „Tribunei“, i-a fugit tot tereșul de sub picioare. Intre multe altele i-am răspuns:

— Domnule P., îmi pare foarte rău că d-ta ai greșit adresa, adresându-mi-te mie. Eu cunosc tot atât de bine chestiunea ca d-ta, cu singura deosebire, că d-ta, iești orbit de cei doi mari delatori ai „Tribunei“ (dintre cari unul îți este rudă, am înțeles pe Scurtu și Popovici).

— „Atunci, să-ți trimit broșura Vaida, ca să te edifice mai bine“.

— „Mulțămesc, dle P., am citit-o acum o lună la un frate al meu, preot în comuna H. (lângă Făgăraș), care o primise cu mențiune din partea autorului ei. Căci fratele meu, în timpul alegerilor de deputați făcuse sacrificii mari pentru reușita dlor Șerban și Vaida, fapt pentru care i-s'a ridicat congrua, iar cumnatul său, notar, a fost suspendat. Din acea broșură, dle P., n'a mai rămas nimic în picioare, chiar și pentru naivi, în urma minunatelor articole ale lui Goga.“

— „Cât pentru faptul, că d-voastră v'ați îngrijit a i-se tăia tot ajutorul din B. „Tribunei“, e destul de regretabil! Dacă e de condamnat că cei mai mulți oameni de valoare stau impenetrabili în fața dureroaselor lupte dintre frații de dincolo, sunt și mai de condamnat aceia, cari se fac instrumente de distrugere a uneia dintre grupările cari luptă pentru un ideal, avînd în fruntea ei oameni de cinste și de talent. Vor mai fi rămas însă destui neînținați, cari să sprijinească moralmente și materialmente „Tribuna“.

La despărțire îmi spuse:

— „Goga continuă a scrie la „Tribuna“ din încăpăținare, și de dragul lui nu se va pleca comitetul național „Tribunei“, care de altfel cel mult peste un an, va înceta de a mai apărea“.

Cel ce-mi vorbea astfel, era proprietar mare, un cinstit profesionist independent, sărac materialmente față de convorbitor, dar destul de bogat sufletește, spre a-l putea învinge în apărarea unei cauze drepte.

Iar rezultatul acestui mic incident a fost hotărîrea mea de a vă face încă doi aderenti, la ziarul „Tribuna“, căvora vă rog a le expedia ziarul, fiind doi oameni cinștiți și independenți. Primul, arendaș de moșie, dl C. al doilea comerciant din comuna T.

Primește, iubite dle B. asigurarea sentimentelor mele distinse. P. V.

Dintr'o altă scrisoare, primită de aici dela noi — dealtfel deținem zeci de scrisori la fel — dela un vrednic fruntaș, reproducem următoarele:

„Vă mărturisesc, ni-ar părea rău la toți să se nimecească „Tribuna“ și d'aceea să nu vă cadă greu, dacă vă zic și eu: să fiți cu toată grija. Să păstrați chiar și în discuțiile personale, de v'ar lovi contrarul cât de tare, tonul academic, ca să nu vă înstrăinați pe cei buni. Lunea tot judecă obiectiv și după trecerea furtunei biruitoari voi veți ieși, „Tribuna“. De acolo din Arad, nu puteți ști cu ce armă luptă contrarii. Ei, fiind în ofensivă, în fiecare centrșor e unul mai inteligent. Merg pe sate, descind la popa, la dascălu, la notariu, la fruntași și încep cu acuzații contra „Tribunii“, de tradare etc. etc. După o discuție lungă adaogă:

— „Măi părinte (ori notar etc.) respinge „Tribuna“!

Și zău, sunt oameni sovăitori, altcum buni, cari mai curînd ascultă de cutare fruntaș, pe care-l întâlnesc zilnic, decât de „Tribuna“, măcar că o iubesc și apreciază, care apare într'un loc de peste sute de kilometri.

Am crezut să spun și eu o vorbă de îmbărbătare de aceea li-am scris șirele astea. Al d-voastră, etc.

Denunțăm publicului aceste manopere nedemne cu cari se uneltește împotriva unui ziar, care între împrejurări, nespuse de grele, își face datoria sa cătră neam, după cea mai curată a sa conștiință.

Scrisori din Iași.

Moartea „Asociației Culturale“. Federația avocaților. Statuia lui Cuza-Vodă. Romanelli în Iași.

„Născută în șase luni, „Asociația Culturală“, plîpândă, fără pic de viață, fructul unui monstruos incest, n'a putut rezista multă vreme asprimei unei vieți potrivnice. Și-a murit. A murit într'un amurg plumburiu de zi întâi Iunie. A murit, păstrînd pe buzele ei — lăptoase încă — regretul unei dezarmări violente. A murit, după ce, în agonie fiind, i-s'a servit fără milă, de un doctor indolent și barbar, următoarea toxică rețetă.

„Neînțelegînd felul de manifestare al „Asociației Culturale“ care, ea însăși nu e vinovată de amestecul unor persoane străine și de emiterea în numele ei, a unor idei pe care nu le admite; noi următorii — declarăm că nu nu mai facem parte din numita „Asociație“. Ținem să lămurim totuși că, intențiile asociației au fost pur culturale, neavînd nici o legătură cu părerile exprimate în conferința dlui Dr. Zosin“.

N. B. Moașa și doctorul-chirurg care au asistat la facere sînt neconsolați! Regrete!... Un souvenir heureux est peut-etre terre plus vrai que le bonheur!...

*

Duminecă 5 Iunie ora 2 p. m. în sala de ședințe a Tribunalului secția II, a avut loc o întrunire a tuturor avocaților din baroul ieșan, în vederea înființării unei „Federații a avocaților din România“. Au luat parte un număr restrîns de persoane. După cuvîntările mai multor oratori, membri ai baroului, și după alegerea unui comitet care să conducă dezideratele viitoarei Federații, s'a votat în unanimitate următorul act constitutiv:

1. Se înființează o federațiune a tuturor avocaților din România. Face parte de drept din ea, toți avocații înscrși în tablourile respective.

Scopul federațiunii e: de a întreține o cât mai călduroasă legătură între membrii săi, de a apăra, conserva și înălța autoritatea și independența corpului, de a întreține în siml acesta o activitate continuă de cultură juridică și de a lărgi bazele funcțiunii lui sociale.

2. Federațiunea va fi reprezentată prin un organ central, alcătuit de un comitet de șapte membri, care va avea sarcina de a lua inițiativa în acțiunile ce ar interesa corpul întreg, precum și de a organiza în fiecare an congresul general al federației.

3. Congresul nu se va ocupa de cât de chestiuni pur juridice și profesionale. El va avea trei secțiuni: una pentru legislație, alta pentru doctrină și jurisprudență și a treia pentru chestiuni de ordine profesională. Discuțiile vor fi limitate numai la programul comunicat din timp.

4. Congresul alege în fiecare an, comitetul central al federației, care se va ocupa cu lucrările pregătitoare și organizarea congresului următor. În mod transitoriu primul comitet se compune din actualul consiliu de disciplină al baroului din Iași.

Cel dintâi congres va avea loc în Iași, în cursul luni Octomvrie anul curent.

*

De patru zile, sculptorul italian Romanelli, autorul statuei Domnitorului Cuza, e oaspetele orașului nostru. D-sa împreună cu primarul și inginerul șef al comunei au hotărît definitiv punctul anume din Piața Unirei, unde se va așeza statuia Domnitorului. În dragostea ce o are pentru țara noastră, d. Romanelli a cerut ca pe spesele sale, să i-se permită a adăoga câteva înfrumusețări statuei. Peste câteva zile d-sa pleacă în Italia va expedia în Iași materialul de montare al statuiei, rămînînd el peste o lună, două, să se reîntoarcă pentru a asista în persoană la așezarea ei.

Cu chipul acesta furtunoasa chestie a așezării statuiei Domnitorului Cuza a luat sfîrșit. Binecuvîntat fie numele Domnului!

Corneliu Carp.

Povestiri de femei.

Incoronarea Regelui și Reginei Angliei.

— Rochiile și bijuteriile femeilor. —

Ziua de alaltăieri, la Londra, va fi fost de sigur a-poteoza celui mai strălucit fast ce se va fi desfășurat cândva în preajma încoronărilor celebre, a Capetelor împărătești. Niciodată încoronarea vre-unui suveran al Angliei, nu a stârnit atâtea emoții și atâtea valvă. Afluența extraordinară ce a fost atrasă în jurul marilor serbări ale încoronării în ceremonialul căreia s'a revăzut în mod simbolic, tot trecutul Mării-Britanii, — se zice că ar fi dat loc la multe incidente cari vor rămănea celebre ca și festivitățile încoronării. Cum încă înainte cu o lună nu se mai găsea nici o odaie liberă în toată Londra, un miliardar american sosit în vremea din urmă, aflând că Prinți și Duci dormeau prin odăile de băi, pe biliarde, prin poduri fiindcă la hotel nu mai era altă odaie liberă decât aceea a fiicei hotelierului, — americanul inspirat, strigă: Ei bine, o iau de nevastă! Urcați bagajele în odaia noastră!

Londra transformată în al doilea turn a lui Babel, în mijlocul splendorilor încoronării, a prezentat tot deodată, expoziția tuturor raselor de pe glob, cum cele mai îndepărtate colonii și-au trimis contingentul lor de vizitatori. Ceremonia încoronării a avut loc într'un vechi paraclis al Westminsterului, sanctuarul cel mai venerat din toată Anglia, mormântul tuturor regilor și panteonul tuturor gloriilor naționale.

Seara în ajunul încoronării, banchetul care a avut loc în vasta hală a Westminsterului, a evocat pe acele oferite de regii Angliei în secolul al XV. La cel dintâi serviciu, mâncările au fost aduse de douăzeci și patru de gentilomi, precedați de „ucenicii bucătăriei”, de marele mareșal, de marele intendent și de marele contabil, acesta intrând călare. Toți îmbrăcați în haine de mătășă neagră, cu bonete de catifea. Primul fel de mâncare prezentat de lordul Adington, a fost o ciorbă. Un fel de preparat, absolut cu neputință de mâncat, din migdale, lapte, ciuperci, zahăr, grâu și bucățele de pui. Pe urmă vine șampionul regelui, unul din membrii familiei Dymoke, ales hereditar, de 600 de ani; tot călare a intrat în sală, precedat de herolzi înarmați, îmbrăcați într'o armură de oțel. Aruncându-și mănusa de fier, de trei ori la pământ, a golit dintr'o sorbitură o cupă de aur, umplută cu vin ce i-a întins regele, apoi a ieșit salutând cu sabia.

Odată șampionul ieșit, herolzii proclamă titlurile regelui, de trei ori, în latinește, franțuzește și englezește, în vreme ce asistența striga în franțuzește: Largesse. Au apărut apoi, primarul Londrei și acel din Oxford prezentând regelui daruri simbolice, apoi toți pairii și lorzii aclamând de nouă ori, pe cel mai puternic print.

Cu banchetul acesta s'a deschis seria simbolurilor ceremoniei care a continuat apoi în ziua încoronării a cărei fast a întrecut tot ce se imaginase mai strălucitor ca pompă și bogăție.

Pe străzile pe a căror parcurs a trecut procesiunea regală, cea mai mică fereastră dela care se putea privi, s'a închiriat pentru două mii de franci. De altfel toți particularii și-au construit estrade lungi suspendate înaintea edificiului și fiecă locuitor se disputa pentru prețuri fabuloase.

În valvârtețul întregii ceremonii însă, nota bogăției celei mai splendide a fost de sigur, rochiile și bijuteriile femeilor cari reprezentau un total de câteva sute de milioane. De altfel o idee de înaltă valoare a Reginei Mary, care a emis o circulară ca absolut tot ce privește toaleta feminină este obligat să se procure executat numai în Anglia, probează o frumoasă solidaritate între regină și națiune. Astfel că compturile enorme ce au a se achita după încoronare, nu pot fi decât un cuvânt mai mult de laudă, pentru țară, pentru Londra în special. Căci înălțate de regină croitoresele și modistele Londrei s'au ambiționat a confecționa tot atât de șic ca și la Paris.

Incepând cu splendidul pallium, mantaua de curte ce s'a pus regelui, într'a zecea parte a ceremoniei, în momentul când bine-cuvântându-l arhiepiscopul i-a înmănat globul terestru, — în întregime țesută din cel mai pur iaglin ce face firul de aur, mantaua de curte a reginei, rochia de încoronare și toate toaletele

soțiilor de pairi și lorzi, cu profuziunea lor de broderii în aur și pietre nestimate, blănuri, catifele, dantele toate au fost tot ce imaginația își poate închipui mai frumos, artistic și delicat, o fală a Londrei, a țării întregi, unde s'a țesut și s'a lucrat așa minuni.

Mantaua de curte a reginei din catifea rubinie, lungă de șase metri, brodată cu insigniile casei Regale, erinul normand, trifoiul și steaua Indiei, dominate de coroana stului Eduard, precum și rochia pentru încoronare țesută pe gherghefuri de mână dintr'o catifea specială, au fost executate în ateliere improvizate în vechiul burg din Sudbury, după indicațiile de sub imediata supraveghiere a Reginei însăși. La dantelele ce au ornat toaleta de încoronare a Reginei, dantelierea ei, o bătrână de șaptezeci și cinci de ani a lucrat neconținut în decurs de opt luni.

Toaletele purtate la încoronare de soțiile pairilor și lorzilor erau după cum se știe toate la fel, după indicațiile protocolului curții cari au trebuit păzite cu strictețe până în cel mai mic amănunt. Mantia largă atașată numai de umeri, din catifea roșie tivită cu hermelină și rochie de mătășă albă garnisită cu dantele și broderii de aur și argint, — acestea executate cu motive după gustul fiecăreia. Bijuterii era indicat să se poarte, la gât, pe corsagiu, pe fuste și pe cap, diademe.

Numai briliantele și perlele dela diademele purtate la încoronare, de soțiile lorzilor, s'au urcat la suma de o sută cincizeci de milioane, fără a mai vorbi de colieuri, inele și nestimatele ce străluceau pe rochii, cari au fost valorate într'o anchetă făcută înainte de serbări, la un total de aproximativ treisute de milioane. Unele din diademele acestea, precum e tiara ducesei de Portland, faimoasă în fastul artei bijuterierilor englezi, costă ea singură, cinci milioane. Cheltuielile aproximative impuse fiecărei soții de pair și lord, ca chestie de măruntș numai logele dela opera de gală, participarea la banchete, etc. se urcă la treizeci de mii de franci de una.

Cât privește cifrele cheltuielilor impuse statului de guvernele coloniilor, camerele de comerț, municipalităților și particularilor adunate la un loc ating suma unui miliard. A fost însă o zi de măreț triumf pentru Anglia.

Grandioasa ceremonie a încoronării Regelui și Reginei Angliei și-a păstrat în fastul ei orbitor, toată strălucirea arhaică care a făcut să retrăiască așa de ciudat, pompele și aparatul vechilor regalități, în cea mai mare și mai puternică cetate a modernismului.

Sultânica.

Din străinătate.

Demonstrații antidinastice în Bulgaria. Presa din Bulgaria, înregistrând demonstrațiile dela deschiderea Sobraniei bulgare, abia găsește cuvinte de reprobare la adresa demonstranților. Din articolele publicate de presa bulgărească se vede cât de puțină simpatie are Regele Ferdinand în popor.

Organele social-democratice scriu chiar articole revoluționare „Cambana” scrie:

„Regele Ferdinand a gândit și spus în totdeauna că el e totul în Bulgaria. Bulgarii se pregătesc să-i dea o lecție strașnică, lecția că nu e nimic. Regele Ferdinand vorbește mereu despre armata sa credincioasă. Se va convinge însă că nimic nu e veșnic în lumea asta și că și credința armatei bulgare își are marginile ei.”

Căderea cabinetului Monis. Telegramme din Paris aduc știrea, care în unele cercuri bineinformate era aștep-

tată în cea mai scurtă vreme că, cabinetul Monis și-a înaintat demisia. Acest cabinet, unul dintre cele de mai scurtă viață în Franța, venind pe urma lui Briand, care căzuse pentru reforma electorală și executarea lipsită de energie a legii de separare a bisericii de stat, nu a putut să prindă de loc rădăcini în camera franceză. Atitudinea lui față de reforma electorală era de-o dublicitate atât de străvezie, încât repede și-a pierdut orice popularitate, iar procedura lui față de greva vierilor era prea puțin hotărâtă ca să inspire o putere de viață oare-care. Chiar și dezastrul aviatic, care a omorât pe ministrul de războiu Berteaux, încă a fost un prilej de a se zguduî încrederea în el. După acest dezastru mereu se vorbea de criza care ar exista în guvern. Cu toate aceste nimeni nu se aștepta ca guvernul Monis să cadă atât de repede și încă pentru o chestiune atât de neînsemnată, ca pentru care a căzut. Răspunzând adecă, ministrul de războiu Goiran, la o interpelație, a susținut în senat că comandamentul suprem al armatei nu poate să fie depus în mână nici unui generalisim nici în vreme de pace; șefia este a consiliului suprem de războiu, iar în războiu, aici își spune părerea lui personală ministrul, comandamentul suprem trebuie să fie al guvernului.

Imediat după aceste declarații jicnitore pentru o mare minoritate și și pentru o parte a partidului radical, s'a anunțat o interpelație din partea deputatului Hesse și cu toate explicațiile ministrului de finanțe care reprezenta pe prim-ministrul Monis, că declarațiile lui Goiran au fost rău înțelese, camera cu 248 de voturi contra 224 a votat neîncredere guvernului.

În urma acestui vot, guvernul va trebui să-și înainteze demisia, preșidentului republicii, Fallières. Deoarece acesta este însă la Rhuen, unde va sta încă două zile, demisia nu va putea fi primită decât atunci.

De pe acum să fac combinațiile asupra urmașilor lui Monis. Cei mai des pomeniți sunt foștii prim-miniștri Clemenceau și Briand, dar alături de ei este amintit și actualul ministru de marină, Delcassé.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de Igonă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Róti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

„București—Budapesta“.

Cu titlul acesta apăruse în ziarul nostru un articol al Dnui Octavian Goga, în care se lămură deosebirea de mentalitate a generației tinere și vechi dela noi. Tot sub acest titlu scrie și „Budapesti Hirlep” un articol de fond în numărul de ieri, în care cu destulă cunoștință de cauză cerea să combată pe d. Goga, afirmând că influința culturii ungurești asupra noastră este mult mai mare acum, decât în trecut. Se înțelege că aceasta este un neadevăr pe care chiar articolul Dnui Goga îl desminte. Cine cunoaște numai influința curentului pornit la „Semănătorul” de d. Iorga, asupra dezvoltării generației tinere de astăzi, își va da seama de cucerirea culturii ungurești. Dar „Budapesti Hirlep” își amăgește numai cetitorii cu un vis temerar al așa zisei supremații culturale ungurești.

Dăm în traducere, pentru a arăta felul cum ne judecă ungurii, articolul în întregime:

„Acea luptă internă, care azi mâne implică nește anul de când bântue în sinul partidului național român, nu că ar pierde din ascuțis, ci — precum am prevestit — zi de zi, devine mai aprigă, mai îndârjită și mai pătimașă. „Comitetul național român” de sub conducerea deputaților români din parlament și ziarul lor oficial „Românul” și-a epuizat argumentele și pe un ton pătimaș și necruțat, cu armele nu prea alese ale acuzațiilor îndrăznețe, ale bănuielilor de tradare, încercă să nimicească definitiv, să distrugă politicește acea gardă de tineri scriitori români, cari grupați în jurul „Tribunei”, cu bisturiul tăios al criticii analizează politica de până aci a partidului național român, descoperindu-i greșelile și cerind în mod imperativ partea sa, o parte chiar decizătoare în conducerea mișcărilor naționale române, față de bătrînii moleșiți și în inferioritate culturală.

Șeful „Tribuniștilor” este Octavian Goga, eminentul poet român, și excelentul traducător al lui Petöfi. Cu limba sa poetică și colorată, cu stilul eurgător care răpește, cu încrederea tinerească și dialectica sa neîntrecută, el câștigă victorii ușoare asupra condeielor slabe ale lui Goldiș și Vaida. Acum mai în urmă a luat într-o serie de articole cu mult succes apărarea „Tribuniștilor” și a încercat să lămurească cauzele interne, psihologice ale contrastului ivit între bătrîni și tineri.

Acest contrast după dânsul, nu e în realitate decât lupta a două curente culturale, cari pornesc din două centre culturale diametrale opuse; lupta culturii naționale românești cu mentalitatea pe care a imprimat-o școala străină (ungurească); măsurarea de puteri a două lumi intelectuale, absolutamente străine una de alta: *Budapesta* și *București*.

Educația cu desăvârșire străină, pe care generația mai veche românească și-a câștigat-o în școlile ungurești, după Goga, a creiat o mentalitate hibridă, antinațională, care explică ușor lipsa de orientări principale ce se manifestă în viața publică românească. Educația ungurească îl subjugă în cele mai multe cazuri pe intelectualul român, obiceiurilor și caracteristicilor sufletului unguresc. Intelectualul român perde în școala ungurească moștenirea adusă de acasă, zi de zi îl asimilează spiritul cuceritor a unei culturi străine. Expresiile lui, gesturile, citatele, cântecele lui, ise par un suflet neaș românesc, ca și când ar veni de undeva de departe, de pe un tărîm cu desăvârșire străin și necunoscut. Poate să fie un om de treabă, aderent sincer al partidului național un astfel de om, dar cu bagajul său intelectual și sentimental, el se face un propagator al culturii ungurești și împreună cu el umblă pretutindeni pecetea spiritului din Budapesta. Numai dacă observă cineva, spune Goga, ravagiile zilnice ale acestui spirit străin, va înțelege adevărata primejdie și nedreptatea grozavă a apăsării politice a Românilor.

În deceniul din urmă, dezvoltarea culturală a românilor din patrie a trecut însă printr-o schimbare foarte însemnată. Atât în regat cât și aici acasă s'au ivit personaje distinse pe terenul științific și literar, cari au dat o altă îndru-

mare spirituală tinerimei de astăzi, pe urma căreia judecata ei s'a făcut mai independentă față de influența străină. Înflorirea literară, înființarea revistelor literare, schimbul de vederi și atingerile personale tot mai dese cu românii din Regat au trezit o adevărată revoluție de gândire în generația mai nouă a românilor din patrie, care împotriva generației vechi a umplut sufletul tinerimei cu adevărată cultură, sentimente și concepții românești. Această fermentație prefăce o mulțime de valori, pe multe le nimicește, iar spiritul acesta nou se răsfrânge din noua îndrumare politică începută de „Tribuna”.

Din spiritualele rânduri ale lui Goga, putem deci scoate că conducătorii de până acum ai românilor: Mihali, Maniu, Vaida, Pop Cicio, Lucaciu, Goldiș, Vlad etc. sunt numai la aparență români, dar în realitate lumea lor sufletească străbătută de influența covârșitoare a culturii și școlii ungurești, nu este în stare să priceapă noua îndrumare politică a tribuniștilor pătrunși de o adevărată cultură și sentimente românești, îndrumare care răsare în mod firesc din necesitățile culturii naționale românești, neatinsă de nici o influență culturală străină.

Cercetând cu obiectivitate toate aceste observații ale lui Goga vom vedea că ele sunt foarte departe de adevăr și sunt mai mult niște dorinți deșarte scoase din domeniul înșelător al fanteziei. Cu durere trebuie să o spunem că școlile secundare ungurești sunt atât de îngreunate cu datorițele ce le incumbă propagarea diferitelor științe, încât picurarea culturii speciale și a spiritului și mentalității ungurești în sufletul elevilor de altă naționalitate este aproape cu neputință. Din pricina aceasta între acei băieți de naționalitate străină cari termină vre-o școală secundară ungurească și aceia sunt rari pe cari școala ungurească să-i fi învățat corect ungurește, ne-cum să mai fie și de aceia în sufletul căroră școala să fi sădit dragoste pentru cultura și spiritul unguresc.

Școala, la noi, unde nu se cunoaște politica conștinetă națională, este menită să propage numai lățirea cunoașterii limbii ungurești.

Spiritul unguresc, mentalitatea și simțirea ungurească se strecoară cu forță învingătoare în sufletele intelectualilor nemaghiari prin viața publică politică, științifică și literară ungurească; prin viața socială tot mai ungurească și prin presa ungurească care ia avânt tot mai puternic. Bărbații politici români, cari în primăvara vrăstii sunt nevoiți să recunoască că idealurile naționaliste ultraiste s'au adevărit în viața reală ca coșmare, nu în școlile ungurești și-au pierdut oțelul sufletului și dorul de a lupta, ci în urma zădărniceii luptelor îndelungate.

Dacă oaspeții din România, l-au confundat pe Cicio-Pop, care declama ungurește în piața din Arad, cu un ungur turanic, focos pătimaș și cu sufletul de tiran, pe care-l desparte deosebirea de cer și pământ de temperamental liniștit, blăjîn și pacinic a lumii sufletești a adevăratului român, cu dreptate nu urmează de aci, că singur și exclusiv numai asupra intelectualilor români (mai bătrîni își exercită viața socială și culturală a statului maghiar efectele sale de prefacere, ci mai curând, că acea forță care și imprimă timbrul și asupra reprezentanților celor mai marcați ale tendințelor diferențiate, este universală, care se resfrânge în efectele ei asupra tuturor, ca pe lângă linia despărțitoare naturală a Carpaților să ridice și barierele despărțitoare culturale și sentimentale.

Nu e nici aceia exact și este în contradicție cu legile propresului, că generația română mai tinăra din patrie, ar fi pătrunsă de o cultură și simțire românească, decât generația mai veche, doar aceștia din urmă au crezut într-o lume mult mai puțin ungurească și în credințele sigure ale isbândeii apropiate a tendințelor naționale, în vreme ce generația mai tinăra trebuie zi de zi să vadă și să simtă înaintarea triumfătoare a limbei și spiritului unguresc, maghiarizarea rapidă a centrelor culturale, orașele și veștejirea treptată a nădejdelor în alte separate vieți naționale.

Pentru singuratici, poate să fie adevărat că scaldându-se în apele culturii românești din regat și stînd cu aceasta în strînsă legătură, pot rezista cu succes efectelor culturii ungurești, dar generația tinăra română, mînată de valorile vieții zilnice, nu este în situația de a se subtrage în mod meșteșugit de sub influența culturală și

intelectuală a mediului în care trăește și se mișcă zi de zi.

Este și aceea adevărat că cultura naționalităților e și pe pământul patriei noastre în creștere, dar această creștere în proporțiile ei, rămâne tot mai înapoiată față de desfășurarea colosală a culturii ungurești și azi deja dintre fiii naționalităților sunt cu mult mai mulți cari se hrănesc din binefacerea culturii ungurești, decât din cele ale naționalităților. *E doar știut, că cotidienele și revistele literare românești nu se pot menține nici una răsămîndu-se pe publicul lor cetitor.*

Lupta internă a Românilor nu e dar o măsurare a diferitelor culturi, ci lupta pe moarte și pe viață a bătrînilor și a tinerilor, aparținători la diferite curente separatiste, și de aceea este atât de desnădăjduită, fiindcă terenul de validitate al acestor tendințe devine din zi în zi mai strîmt.

INFORMAȚII.

A R A D, 24 Iunie n. 1911.

-- **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță pentru mâne vreme caldă, cu eventuale turtuni în Apus. Prognoza generală e: căldură, în Apus ploaie sporadică și furtună.

Temperatura la amiazi a fost de 28% Celsuis.

— **Seminar de limba română la universitatea din Viena.** Acest seminar se va deschide la toamnă și va fi pus sub conducerea d-lui *Dr. Ilie Bacinschi*, un tânăr bucovinean, care-i cunoscut în urma mai multor articole filologice și istoric-literare publicate în revistele de această specialitate cari apar în Germania. D-l Bacinschi se va habilita la toamnă la universitatea din Viena și va lua definitiv conducerea acestui seminar, care se va susține cu bani din România ca și seminariile românești din Lipsca și Berlin. Studiile filologice în domeniul limbei noastre vor înflori de sigur la această universitate, la care cetește și cel mai mare filolog romanist al veacului d-l Dr. Wilhelm Meyer-Lübke, un excelent cunoscător al limbei noastre. D-sale îi revine în cea mai mare parte meritul de a fi înființat acest seminar, care de sigur că va atrage o mulțime de Români din Bucovina, din Ardeal și din România, cari vor voi să se specializeze în științele filologice.

— **Legende neamului Hohenzollern.** Poetul *Șt. O. Iosif* a început o serie de legende întitulate »Din legende Neamului Hohenzollern« cari vor apărea în curând într'un volum și în care într'o formă literară ni se povestesc episoade interesante din neamul Hohenzollern.

— **Două procese interesante.** Citim în «Tel. Rom.» Români de legea gr.-ort. din Vârșeț și Panciova au intentat Sârbilor proces de despărțire, prin domnul avocat Dr. Emil Babeș din Budapesta. Românii din Vârșeț, astăzi în număr cam de șase sute suflete, cer din averea comună cu Sârbii deocamdată numai o sesiune de pămînt pe seama parohului lor și o parte din cimitirul comun, iar Românii din Panciova, comună curat românească în vremile de demult, dar sârbisată în cursul anilor, astfel, că astăzi nu mai sînt decât 600 suflete românești față de 7000—8000 de suflete sârbești, cer partea ce li se cuvine din întreaga avere bisericască comună, evaluată la patru milioane de coroane. Dorim succes dlui Babeș și în procesele acestea!

— **Serbările încoronării din Anglia.** Suveranii Angliei au oferit un grandios dineu, în palatul regal, reprezentanților curților europene. Cu prilejul încoronării flota ancorată în Spithead a avut zi liberă. Matrozii au aranjat festivități între cari a fost și o întrecere națională în jocul cu funia. Grupuri de câte 20 de matrozi din dife-

rite țări, și-au arătat puterea în prezența unui public numeros. Matrozii englezi au eșit birui-tori. Participanților s'a dat în sara zilei, din par-tea amiralului, un banchet de 1500 tacâmuri. — Cu prilejul încoronării s'au întâmplat mai multe accidente. Căpitanul de gardă Macon căzând de pe cal a suferit o fracturație și grave leziuni la cap. În circumscripția Simereges a explodat un tun omorînd câteva persoane din apropiere. În Barmstablebn s'a năruit o poartă de triumf, omorînd o femeie. — Eri s'a ținut cortajul regal care a parcurs principalele străzi ale Londrei. În frun-tea cortajului era trăsura regală, trasă de 8 cai. Poporul a aclamat în tot drumul pe suverani. Li-s'au făcut ovații și reprezentanților din colo-nii. În suita regală era reprezentată întreaga ar-mată a Angliei, fiecă regiment cu câte un grup de 25 soldați, comandați de un ofițer. Ca aspect cortajul de ieri a fost mult mai impunător ca cor-tajul încoronării. Și publicul părea mai însufle-țit neconținând cu uralele. Regele George purta uniformă de general, iar regina Mary o haină albă și o pălărie violetă. — Azi se ține revista flo-tilei reprezentată prin toate statele. — La serba-rea în liber ce se va ține în 27 cor. s'au trimis până acum 5000 de invitații. — Din curiozitățile serbărilor se amintesc unele lucruri interesante: Astfel milionarii americani de teamă să nu fie jefuiți, au adus cu ei și pe un celebru agent de poliție care cunoaște toți pungășii Americii. — Pentru a putea vedea cortajul și dela depărtare s'au folosit niște aparate, cari în urma formei s'au numit jirafe, asemănându-se mult cu aceste animale. O oglindă aplicată părții de sus a apa-ratului își resfrîngea razele în o altă oglindă aplicată în partea adversă, proiectând astfel tre-cerea cortajului. Cei postați la mari distanțe pu-teau vedea în toate amănuntele defilarea cor-tajului.

— **Consumația de pâne în România.** În cursul anului 1910 s'au consumat în toate comunele ur-bane din România 180.966.300 kilograme de pâne, ceea ce vine 152 kilograme de om pe an sau 416 grame pe zi.

Cantitatea de pâne împărțită pe regiuni dă următorul rezultat: În Mîntenia se consumă cea mai multă pâne, adică 176 kgr. de cap pe an. Vine apoi Dobrogea cu 164 kgr.; Oltenia cu 138 kgr. și la urmă Moldova unde se consumă cea mai puțină pâne, anume 118 kgr. de cap pe an.

— **Achitarea fraților Zsilinszky.** Jurații din Giula i-au declarat pe frații Zsilinszky nevinovați, iar tribunalul pe baza acestui verdict i-a achitat pe amândoi cuzații.

Sentința aceasta a stîrnit enormă senzație. Coridoarele și intrările la tribunal au fost ocu-pate de patrulă de jandarmi, fiindcă era temere că publicarea sentinței de achitare va provoca demonstrații sgomotoase din partea aderenților lui Achim.

Turburări însă nu s'au întâmplat.

— **Soția viitorului moștenitor la Roma.** Soția viitorului moștenitor al tronului habsburgic, principesa Zila a sosit la Roma, unde va fi pri-mită în audiență papală.

— **Fenomene vulcanice în Transilvania** Din stațiunea balneară Bálványosfüred, comitatul Trei-scaune, se comunică: Zilele trecute s'au ob-servat în localitate unele fenomene de vulcanism. Din multele izvoare de apă minerală, crump cu putere gazuri de sulfur. Lângă fabrica de acid carbonic dela Bálványos-vár s'a întâmplat o e-ruptie de gazuri, care pare a fi începutul unei erupțiuni vulcanice. Terenul este de altfel vulca-nic. Lacurile Sfta Ana și Mohos sunt în crate-

rele duor vulcani stinși. Erupțiunile se aduc în legătură cu cutremurile de pământ din timpul din urmă.

— **Generalul Botha doctor de onoare.** Cu pri-lejul încoronării regelui George al Angliei, fo-stul general bur, actualul guvernor al Statelor- Unite din Africa sudică, Botha a fost ales doctor de onoare la universitatea din Oxford și Cam-bridge. Promovarea se va face zilele viitoare, în mijlocul unor serbări deosebite.

— **Papa bolnav.** Din anturajul înaltului pre-lat al bisericii catolice se comunică, că Papa se află iarăși bolnav. Podagra, de care a suferit ul-timul timp a reapărut. Cu toată slăbirea ce se ob-servă, se crede că Papa în urma constituției sale viguroase, se va întrema în scurtă vreme.

— **Napoleon și Ludovic al XVI-lea.** „Revue historique de la révolution française“ publică scrisoarea unui avocat parisian către un coleg al său din Londra, din care se vede ce credea Napoleon despre Ludovic al XVI-lea. Scrisoarea spune că pe la începutul anului 1810, când Napoleon cu cancelarul imperiului Cam-bacélés se sfătua despre serbările de iarnă ale Curtii, acesta din urmă propune ca balul Curtii să se fixeze pe ziua de 21 Ianuarie, data la care după cum se stie a fost decapitat Ludovic al XVI-lea. Napoleon auzind aceasta, s'ari indignat de pe scaun și zise răstit can-celarului: „Îți închipui d-ta că eu pot dansa în ziua aniversării morții unui om de onoare?“

Oare un instinct de solidaritate, ca monarh, ia su-gerat lui Napoleon această efuzine, ori presimția Bo-naparte că nu va muri ca împărat al Franței?

Mișcare culturală și socială.

Turneul lui Liciu și Nottara în Bu-covina. Corespondentul nostru din Cer-năuți ne scrie: Vestita trilogie a lui Dela-vrancea interpretată de cei mai buni artiști ai teatrului național din București a stîrnit valuri de entuziasm între Români din Cer-năuți; unii alergară din crierul munților ca să asiste la reprezentațiile aceste. Mai ales »Apus de soare«, în care apare marea fi-gură a lui Ștefan cel Mare, a stîrnit fiori de admirație și de evlavie. Vineri în 16 l. c. când s'a dat această piesă s'a observat pe la mijlocul reprezentației că și ministrul Delavrancea se află în loja artiștilor. El venise incognito. Publicul i-a făcut ovații entuziaste, chemându-l la rampă, dar n'a voit să apară. După reprezentație însă a petrecut în mijlocul bucovinenilor adunați în grădina palatului național.

Reprezentațiile acestea i-au adus »Socie-tății pentru cultură« un foarte frumos venit material, fără să vorbim de succesul moral, care de sigur e foarte bine venit mai ales acum, când atmosfera e încă încărcată de miasmele rămase în urma alegerilor pentru parlament.

Coresp.

Concertul «Corfescu» din Timișoara.

— 20 Iunie.

O adevărată sărbătoare a fost pentru noi Timișorenii, venirea d-lui Corfescu aci în Ti-mișoara unde și așa foarte greu ne putem a-đuna la olaltă. Sala cea mare dela *Fabrik's-hof* gema de publicul neîncăpător. Apariți-nea d-lui „Nicu Corfescu“ a fost salutăta de salve de aplauze care erau neconținut repetate după fiecare din frumoasele arii de operă „Tra-viata“, Bărbierul de Sevilla, Carmen, Elisir d'a-more, Wanderer, Die Beiden Grenadire etc. Lucru rar și înălțator a fost, că admirabilul

cântăreț, pentru a se putea face înțeles de tot publicul a cântat aproape toate ariile de operă în românește. Vocea sa este detunătoare în notele acute, plină în „mediu“ și în „forte“ în-tocmai ca baritonii. Interpretatiunea d-lui Cor-fescu este cu adevărat perfectă, știe să te cu-cerească și să-ți cuprindă tot sufletul. — La aparițiunea sărbătoritului artist în costum ol-tenesc era un adevărat tip de voinicie și frum-sețe românească. Doinele cele frumoase din România, de peste olt, vre-o 8 la număr au smuls tunete de aplauze și lacrimi de bucu-rie de pe fețele tuturor. Artistul însuși se ul-tase pe sine într'un elan sublim, făcând deli-cțiile publicului setos de lucruri frumoase și de o astfel de rară și bogată comoară de voce. Dea Dumnezeu ca distinsul artist să nu ne uite și din când în când să ne mai adune pe toți la olaltă. Corul reuniunii sub conducerea harnicului învățător Nicorescu s'a achitat conștiincios. Dr. *Felicia Petrovici* a acompaniat cât se poate de bine dificilul program, ase-menea și d-șoara *Silvia Teodorescu* s'a achit-tat irinos de cele 4 doine românești.

După concert s'a dansat până la orele 4 și jumătate după care fiecare a plecat cu amib-tirea lui „Corfescu“ cântărețul al nostru, care a plecat la Arad unde frații aradani au avut ocaziunea să se desfășeze la auzul se-ducătoarei sale voci Joi seara 22 Iunie st. n. în sala dela „Crucea albă“.

— Producțiunea teatrală din Brad. —

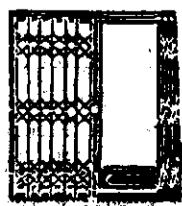
Seriu aceste câteva vorbe despre ea, nu ca să laud pe diletanți, căci prestațiunile lor fru-moase se laudă de sine, ci ca să amintesc, că producțiunea de Sâmbătă seara (17 l. c.) a fost un nou semn de avânt al secției Brad a Astei, într'o direcțiune pe cât de frumoasă, pe atât de grea.

Despărțământul numit adecă vrea să înlo-cuiască pe sora mai mică „Societatea pentru tea-tru“, până crește și aceasta mare, și s'a apucat, de 2 ani, să răspândească învățături bune, gust de literatură și grai ales românesc și prin pu-ducțiuni teatrale. Mai anii trecuți își făcuse o trupă care a jucat în câteva locuri, iar acuma a înjghebat o altă trupă de oameni însuflețiți, cu cari a predat „Mărul“ de Z. Bărsan și „Câr-la-nii“ de C. Negruzi, contribuind astfel cu ceva la deșteptarea conștiinței naționale, care durere, copleșită de elementele unei culturi străine, în timpul din urmă în Brad pare-că a început să adoarmă.

Căci ani de ani se abat prin Brad trupe de teatraliști, cari nu fac să răsune pe scenă dulcea noastră limbă și cari sprijiniți de guvern și de societatea ungurească din Brad, își împlinesc cu zel vrednic de laudat cunoscuta „mişne culturală“. Deși pe la cabareturile și pro-ducțiunile lor teatrale se duc și bănișori românești, la teatrul nostru nu s'a văzut nici unul din co-rifeii cărturarimii ungurești din Brad, măcarcă fuseseră invitați toți. Nu-i supărare însă, ei știu ce fac. Doar vor trezi cu pilda lor frumoasă și pe ai noștri pe toți la conștiință națională și la simț de solidaritate acolo unde nu pot încăpea con-siderațiunile de ordin personal.

Și astfel se poate nădăjdui că în viitor vor merge toți Români la producțiunile „Asocia-țiunii“. Ura personală față de cutare dintre ar-anjatori va trebui să dispară, când ești convins că acel aranjator nu se ostenește de dragul său, ci de dragul culturai românești și pentru ridi-carea întregului tău neam.

Producțiunea de Sâmbătă totuși a reușit. Me-rită toată lauda diletanții: d-șoarele Mărioara Bulza, Veturia Kéri și Emilia Safta, apoi d-nii: Ioan Bărna (inv. penz. Vaca), Petru Mateoșiu (inv. Valeabrad), George Popa (ales preot Țalna), Aron Indreiu (cand. de inv. Brad), Dr. Ioan Radu (prof. Brad), Dr. Traian Suciu (prof.

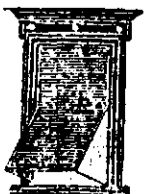
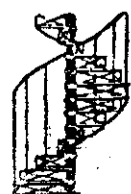

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

lăcatusi pentru edificii.

Telefon 491. — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din Oradea-Mare. — Atelier de ferărie.

Brad), Ermin Stanca (contabil Brad) și Luțu Radu, băiatul de 7 ani al profesorului Dr. Radu. I-am pus cu numele ca să se știe cine nu cruță vreme și osteneală când e vorba de ceva treabă bună românească.

S'a plătit cheltuielile și au mai rămas vre-o 85 cor., cu cari se va solvi rata primă din datoria făcută pentru pianul despărțământului.

Și apoi vom mai vedea!

ECONOMIE.

Expoziție de copii în Lanocrăm.

Fidel organului său de lucru, comitetul central al „Renn. rom. agricole sibiene”, a adresat către primăria comunală din Lanocrăm următoarea rugămintă:

Onorabilă primărie comunală! Felul de conlucrare al obștei noastre și însuflețirea ce se manifestă din prilejul expozițiilor de copii, inițiate încă la 1906 de Reuniunea noastră agricolă, fac, ca această lucrare să se numere între adevăratele serbări ale poporului nostru, atât de lipsit de momente înălțătoare. Dar în afară de partea strict socială a acestei serbări, de această lucrare se leagă un număr aproape nesfârșit de scopuri, cărora expresie li s'au dat la cele 5 expoziții de copii, ținute în comuna Apoldului rom., Ilimbav, Poiana, Orlat și Sadu, spre ajungerea cărora s'au vizat la fel de fel de mijloace, dintre cari vom aminti aci pe scurt: a) ideea înființării prin comune a câte un modest spital pentru izolarea și îngrijirea bolnavilor; b) ideea înființării prin comune a câte unei Reuniuni pentru îngrijirea și ajutorarea bolnavilor scăpătați; c) ideea înființării unui organ de specialitate, în care să se expună părerile medicilor, ale preoților și învățătorilor în asemenea cauze; d) ideea trimiterii din fiecare comună a câte 3—5 fete din familii mai bune la orașe în familii românești, unde să se deprindă în treburi de gospodărie, iar preotesele, notăreșitele, dascălițele și celelalte femei fruntașe, să dea din caz în caz, câte o masă comună, la pregătirea mâncărilor căreia să participe și nevestele din sat; e) ideea, ca învățătoarele să facă cursul școlii de menaj, iar la timpul său să țină prelegeri din arta bucătăriei; f) ideea, ca în școlile de fete să se propună și igiena; g) ideea, ca la expoziții medicii și alte persoane competente să țină prelegeri populare din domeniul igienii, iar medicii să țină o oră de consultație în cursul expoziției; h) ideea, ca fruntașii comunelor să pună temeiul la un fond pentru ajutorarea copiilor săraci, a copiilor bolnavi și cu deosebire a mamelor sărace pe timpul cât zac în patul de naștere, fond, care să se alimenteze din mici dăruri, din câte o modestă taxă de familie dela botezuri, cununii, îngropăciuni pomeni, din o mică pedeapsă, ce s'ar pune pe fumători etc. etc; i) ideea înființării unui grajd mare, în care să se țină vacile cu lapte și acolo să se pregătească laptele pentru copii după cele mai moderne recerinte igienice; j) ideea de a se distribui la expoziții anumite tablățe cu reguli scurte despre igienă, care tablățe să se atârne pe pereții caselor; k) ideea, ca așezămintele noastre să întemeieze un muzeu igienic cu modele de îmbrăcăminte și alimente igienice, bănci de școală etc.; l) ideea, ca damele din juriu și cei cu dare de mână, să facă dăruri de hănițe de înfășat pentru copiii săraci etc., — lucruri acestea cari până să ia ființă, reclamă încă mult studiu și multă dezbateră

Dorind a contribui și pe mai departe la generalizarea de asemenea idei salutare, hotărâre amintite de a aranja în cursul anului de față cu binevoitorul concurs al medicilor noștri, a 6-a expoziție de copii, și dacă vom obține consenzul celor competenți, chiar în laudabila d-v. comună Lanocrăm.

Acestea premerse, ne adresăm către onorabila primărie cu respectuoasa rugămintă, ca în conlucrare cu onor. oficiu parohial și cu braval corp învățătoresc de-acolo, să binevoiască a întru ni frunțașii comunei la o consfătuire, în care să se hotărască ținerea expoziției de copii în Lanocrăm, să se destineze luna, ziua și localul în care să se țină; vârsta copiilor de admis și gruparea acestora; maximul și minimul premiilor de împărțit; să se nomineze persoanele cari ar fi să juriu etc. Cu considerare la scopul umanitar ce-l urmărim și la modestele noastre

mijloace bănești, să binevoiți a apela la generositatea așezămintelor d-voastre, cum este comuna politică, comuna bisericească și alte eventuale instituții, ca să concurgă și ele cu cât de puțin la crearea premiilor expoziției.

Vă mai rugăm să binevoiți a constitui un comitet aranjator local, care să ia amână afacerile expoziției.

Cu scop de a putea face și din parte-ne și de cu vreme toate preparativele și publicațiunile necesare, Onorabila primărie să binevoiască a ne comunica cu posibilă grabire hotărârile luate în cauză.

Mulțumind onorabilei primării pentru ostenelele puse în serviciul binelui poporului, o rugăm să primească espresia dragostei frățești ce i-o păstrăm.

Sibiu, 17 Iunie 1911.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucașu,
president.

Vic. Tordășianu,
secretar.

x Fabrică de brânză Transilvania, Telefon 539, (Brânză secuiască) Cluj. Szechenyi-tér (Casa Régeiu). În orice caz întreprinderea acoperă în ziua de azi o mare lipsă în ale alimentației. Ambiția tânărului, agilului, conducător al firmei rezidă în a aduce pe piață o brânză săcuiască, lipsită de orice materie străină, așa ca să fie excelentă atât la gust cât și la calitate. Localitățile sunt aranjate conform igienei de alimente, mașinile mânate de electricitate, lucrând material veritabil, din care se pregătește și cașul cel mai bogat în grăsime. Productele aceste în urma calității și a prețurilor, în orice caz va câștiga întreaga piață.

Brânza secuiască, un aliment incomparabil, se aduce în circulație în beșici de 10 dg. — 1/4 kg. și în burdușele de 1—10 kg., pe cari e desemnată marca; Statua lui Matei, cecace garantează că brânza nu este falsificată și că provine dela fabrica menționată

x Nu mă mai dor picioarele, de când port ghete anatomice Moskovits. Cuvintele aceste se aud deseori în Arad. Am scăpat de ghete cari provoacă dureri. În locul lor azi servesc ghetele anatomice Moskovits, cari se potrivesc pe cel mai debil picior, păstrând forma elegantă tot timpul purtării.

BIBLIOGRAFII.

„Noua Revistă Română” de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru, are următorul sumar:

Noutăți: Procesul dela Sf. Sinod. — Afacerea tramvaielor comunale. — Răspuns la scri-soarea d-lui Dr. Istrati.

Cestiuni actuale: Dr. N. Leon, prof. la univ. din Iași. Selecțiunea politică.

Cestiuni sociale: Artur Gorovei. Prin țară. (Insemnări din călătorie).

Psihologie: Gr. A. Tabacaru. Copii anormali.

Cărți noi: C. Sp. H. Scrisori inedite ale lui Vasile Alexandri.

Literatură: Villiers de l'Isle-Adam, trad. I. Botez. Misterul eșafodului.

Discuții: N. O. Popovici-Lupa. Școlile de agricultură.

Insemnări: Dușmănia culturală franco-germană. — Pe margini de ceasloave. — Incoronarea Regelui Angliei.

Revista Revistelor: Convorbiri Literare. — Luceafărul. — Vieța Nouă. — La Voce. Memento.

Poșta Administrației.

Ioan Lalescu Cornia. Mai aveți de solvit Cor. 5 până la finea anului 1911.

V. P. în G. Serisorile expedate la Timișoara n'au sosit încă îndărăt și așa nu vi-le putem trimite la noua locuință. Căutați la poșta din Timișoara.

POȘTA REDACȚIEI.

P. O. „România agricolă”, București.

Arad. Firește, omului aelului n'avem să-i mai răspundem... în gazetă. E o totală lipsă de cinste felul cum discută acest om, care acuză pe alții și cu păcatele sale.

Chiar și în numărul de azi al „Românului”, înregistrând denunțările lui Mangra, serie:

„De-ar trăi fic-ertatul Rusu-Sirianul de sigur că i-ar răspunde cu un sictir”...

E un cinism revoltător să acuzi morții cu ne-cuviințele pe cari le-ai săvârșit tu. Bietul Rusu n'a folosit niciodată cuvântul murdar „Sietir”, dar l-a folosit Goldiș Laci într'un articol scris la adresa repauzatului Dr. A. Mureșianu dela „Gazeta Transilvaniei”.

Acum îl învinuiește pe bietul Rusu (care nu se poate apăra) că ar fi introdus în gazetăria românească acest cuvânt murdar, care atât de bine se potrivește cu stilul autorizatului.

Și un astfel de om e pus să conducă politica unui neam...

P. N. (preot, C.) Ilustratele editate de Librăria „Tribuna” se vând în beneficiul Reuniunii femeilor române din Arad, care și pe această cale sporește fondul pentru zidirea școlii de fete.

Cele 200 de ilustrate vi-s'au trimis. Vă mulțumim pentru sprijin și vă rugăm să îndemnați și pe alții să vă urmeze pilda frumoasă.

Abonat Nr. 3904, Vârșeț. Nu știm dacă fundația Gozdu împarte burse (stipendii) și pentru fete și băieți dela școlile primare. Puteți să scrieți însă în privința aceasta: Reprezentantei fundației Gozdu, Budapest VIII. Holló u. 8., de unde puteți primi lămuriri depline. În orice caz întoarceți-vă cu rugămintea d-voastră și către P. S. Sa episcopul Caransebeșului, care este membru în reprezentanță.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1910.

BEISZ

MIKSA

fabrică de

MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSŐ

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészle«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.

Prețuri solide!

„Serviciu conștiințios!”

„DRĂGANUL“

Institut de credit și economii societate pe acții în Beluş.

AVIZI

Perzându-se titli provizori Nr. 26 128, 169, 170, 226 și 241 despre acțiile Nrii: 307—8, 934, 1177—8, 1572 și 1816 eventualii posesori sunt provocați a să însinua până în 1 Septembrie 1911 st. n. adevărind dreptul de posesiune, altcum titli provizori amintiți se vor anula și în locul lor să vor emite alții noi.

Direcțiunea.

Căsătorie.

Un tânăr vicenotar, cu diplomă și practică perfectă, din familie nobiliară română, dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar în vre-o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: M. T. de F. subnotar, Nábrád. — Szatmármegye. Poste-restante.

Agenți comerciali

de ori-ce branșe, cari doresc să desfacă losuri de loterie, permisă de lege, pot ajunge la un venit frumos pe lângă condițiile cele mai favorabile.

»Cassa de bani Braun«
Budapest, V., Béla-utca 3. sz.

Un candidat de avocat

cu practică, află aplicare momentană în cancelaria advocațională a subsemnatului.

Dr. Gheorghe Roxin,
advocat.
Oradea-mare (Nagyvárad).

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în branșa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efectuează totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerințelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la foarte boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Leon Tolstoi.

44

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Numai încălțămintele îi neliniștea pe superiori; jumătate din oameni aveau cismele rupte și găurite. Dar nu era vina comandantului de regiment, căci, cu toate cererile lui repetate, ministerul austriac nu-i furniza pielea de încălțăminte și regimentul făcuse un marș de mai dîne de o mie de kilometri.

Comandantul regimentului era un general în vîrstă și săngeros, cu sprîncenele și cu favorite suri, corpulent și gros, mult mai lăt decît înalt. El purta o uniformă nouă și bine călcată, și pe umerii lui cărnosi ațarnau niște epoleți stufoși de aur; avea aerul unui om fericit care se pregătește pentru unul din actele cele mai solemne ale vieții.

— Ei bine! tătucule Mikhaïl Dimitrici, se adresă el unui comandant de batalion care părea tot așa de fericit ca și el — am avut de lucru azi noapte?... Și mi-se pare că regimentul nostru n'o să se prezinte rău...

— Ar putea să se prezinte și la tabăra din Tzaritzin, la San-Petersburg.

În clipa aceea, pe șosea, apărură doi călăreți venind din spre oraș: un aghiotant de ai lui Kutuzow și un cazac.

În ajun Kutuzow primise vizita unui membru al Hofkriegrath-ului din Viena, care-i propuse să îm-

preune cât mai repede armata sa cu aceea a arhiduce-lui Ferdinand și a lui Mack.

Kutuzow, care nu aproba acest plan, voia să arde generalului austriac în ce stare tristă sosiau trupele din Rusia. În acest scop porunci el revista și trimise un aghiotant să-i completeze instrucțiunile. Cu toate că aghiotantul nu cunoștea aceste amănunte, el transmise comandantului regimentului dorința formală a lui Kutuzow de a-i vedea pe oameni în ținuta de serviciu și cu armele în teacă. Comandantul regimentului plecă capul, înălță nervos din umeri și întinse brațele cu un gest fuos.

— Și cât am muncit ieri, spuse el. Nu ți-am spus, Mikhaïl Dimitrici, că în campanie soldații trebuie să poarte mantalele pe ei? Domnilor comandanți de companii, trimite-ți-mi-l pe feldfebelul!... Și când va sosi comandantul șef? îl întrebă el pe aghiotant.

— Cam într'un ceas.

Comandantul regimentului asistă el însuși la schimbarea uniformei. Toți ofițerii se puseră în mișcare, și într'o clipă, careurile liniștite și regulate se desfăcură cu șgomot. Soldații alergau în toate părțile, își scoteau ranițele și-și îmbrăcau mantalele, ridicând brațele în sus. Într'o jumătate de ceas totul reintră în ordine, careurile din negre deveniseră cenușii.

Comandantul trecu din nou prin fața regimentului său cu mersu-i legănat, cercetându-l de departe. Deodată se opri și strigă:

— Ei! dar ce înseamnă asta? Să mi-se trimită comandantul companiei a 3-a!

Când ofițerul chemat, un om în vîrstă și care n'avea obiceiul să alerge, sosi în fața comandantului cu pași zoriți, acesta îl măsură din cap până în picioare și-i zise:

— În curînd o să-i îmbraci pe oamenii d-tale în sarofan.

Și comandantul arată în rîndurile companiei a 3-a un soldat a cărui manta era de o culoare cu totul desebită de a celorlalți oameni.

— Am să te învăț eu minte, să îmbraci pe soldații d-tale în mod caraghios pentru revista!...

Comandantul companiei, cu ochii țintă la superiorul său apăsa mai tare cu degetele pe cozorocul chipiului său, ca și cum de asta depindea scăparea.

— Ei bine? de ce nu răspunzi, mă rog? Cine e soldatul acela îmbrăcat unguște din batalionul d-tale?

— Excelență...

— Excelență, Excelență, Excelență...ce-i asta, Excelență?...

— Excelență, soldatul acela e Dologhow, care a fost degradat.

— Doar nu l-au făcut mareșal când l-au degradat, ei simplu soldat, și un soldat trebuie să fie îmbrăcat după reglement.

Excelența Voastră l-a autorizat ea însăși în timpul campaniei.

— Autorizat, autorizat! Așa sunteți voi, tineri, zise el liniștindu-se puțin, câte puțin, vă spune cineva o glumă și voi... Da, vezi ca oamenii d-tale să fie îmbrăcați precum se cere; și comandantul regimentului, mai privindu-l odată pe aghiotant, se îndreptă cu mersu-i clătinat către compania a 3-a.

Era evident că de abia aștepta prilejul să-i verse necazul pe cineva.

— De ce această manta albastră? răcni el la Dologhow? Scoate-o Feldfebel, schimbă uniforma această măg...

Dar nu sfârși.

(Va urma).

M. Schromm
mehanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur
marele său atelier mehanic aranjat în Braşov, Hósszú utca 27, unde se efeptuiesc tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:
maşini de cusut, biciclete, gramofone şi apaducte, pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

In atenţia cumpărătorilor de
mobile

le recomand magazinul meu din *Arad, strada Fejsze No 6* unde țin în depozit: **aranjamentele cele mai moderne,** pentru dormitoare, sufragerii şi saloane cu preţuri moderate. Primesc comande în atelier conform cerinţelor preliminare şi mustrelor ce le servesc publicului. — Condiţiile cele mai favorabile.

Cu stimă:
Csatlós András,
măsar şi dulgher.

Ce faceţi băieţi? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziţi! Sunt veritabile numai cu inscripţiunea »JACOBI«.

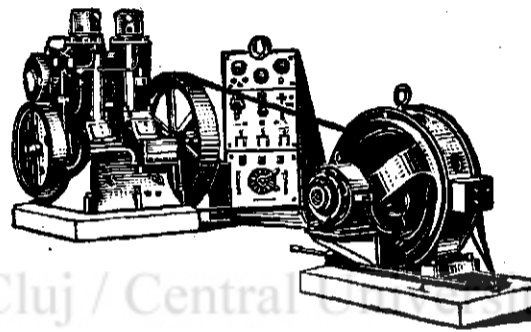
Cumpăr

în orice cantitate *flori de romoniţe (muşel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniţă, bolondaică, ciu-maiaie şi rădăcini de mătrăgună* fie verzi ori uscate, precum şi *vespi de frapten (gândaci de maiu).*

Farmacia
Alexandru Szokoly, Arad
(vis-à-vis de biserica sârbească).

UZINĂ ASORTATĂ CU
INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mozi, fabrici, ferme, etc.

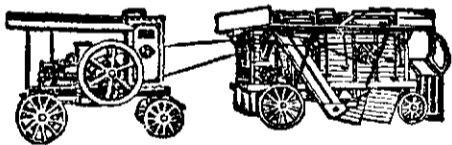

Motoare de olei brut **SWIDERSKI**
Motoare de München ptu benzină, gaz și gaz condensat.
Maşini electrice M. S. W.
Pompe centrifugale și turbine.

Anspiciile inginerilor și preliminarile de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”
soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11|L. Telefon 84—64.

MOTOARE!

Cele mai bune și vrednice de încredere motoare de benin, accesorii pentru traserat, automobus cu benzin, motoare originale suedeze cu olei și motoare cu gaz, se pot cumpăra pelângă condițiunile cele mai favorabile și cu garanță pe mai mulți ani. Eftinătate și promptitudine.

Karczag Testvérek
Budapesta, V., Aulich-u. 7
Prospecte și cataloage trimite gratuit.

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un **Birou de informații și Agentură românească.** Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpest în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întele cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai volaminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. pateat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1888

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungario»

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevotoare atât a preoțimel cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici căpele, sau societăți de înmormântare

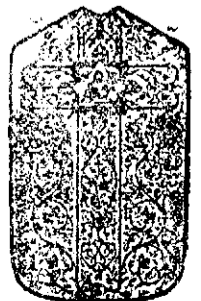
odăjdii, steaguri, cruce, statue

- sau altfel de ajusturi bisericesti -

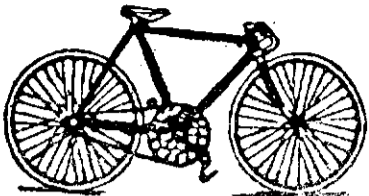
tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Bicicletele de re-
nume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilară
roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă
garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii,
fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de
12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, so-
nerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus.
In urma circulației mari unde în toată Austro-
Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus
— în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.
Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are
în depozit aranjamente complete pentru
odăi, lucrare în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primește garanția cea mai extremă. **Mare**
asortiment de mobile de alamă și fier,
deasemenea și fotolii.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în
Magyarád se află de vânzare în
cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea
de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a
cărora sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari
în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele
și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală.
E timpul suprem ca acestei stări ingrozitoare să se
pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei
deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce
privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia
oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu
încredere necazurile lor secrete. Dar nu se în deajuns
însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să
ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios,
care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și
știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci
apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop
e institutul renumit în toată țara al Dr-ului **PALOCZ,**
medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Kör-
ut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește
ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra
vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale
bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organis-
mul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile
sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ**
vindecă deja de ani de zile repede și radical cu meto-
dul său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai
neglese, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi
și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, ur-
mările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă,
slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile,
boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor
sexuale femeiești. **Pentru femei e sală de așteptare se-
parată și eșire separată.** În ceea ce privește cura, de-
părtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice
cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da
răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în
epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răs-
puns). **Limba română se vorbește perfect.** După înche-
ierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite
ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente spe-
ciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m.
și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.)

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. **PALOCZ,** medic de spital, specialist în
Budapesta, dela 1 Noevre IV., Muzeum-körut 13.

MASINILE DESNODAT TRIFOI
CUMECANISM DE
CURĂȚIT SIMPLU ȘI DUPLU
LĂRGIMEA TÓBEI PANĂ LA 650% 12" 1/2"
MĂNABIL CUMASINĂ DE VAPORI, MOTOR ȘI VĂRTEJ
MASINA
BREVETATA
UNITATE
UMBLATIT, DES
NODAT SICURATIT
TRIFOI
PREȚURILE SÎNTE CON
DITIUNI DE PLATA
DVANTAGIOASE
CATALOG TRIMETE
LA DORINȚA
GRATIS
SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST —
VI, NAGYMEZŐ-UTCA 66.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în
Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de pla-
nuri pentru iconostase și plafoane
bisericești.

Ține în depozit cruci mari pen-
tru drumuri de țară și dulceie.

FABRICA DE BRÂNZĂ TRANSILVANIA

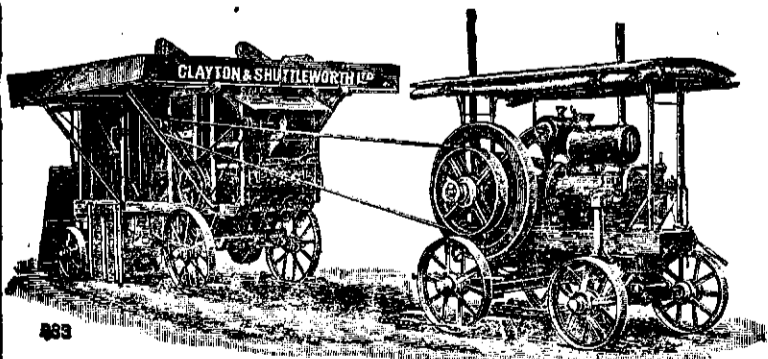
CLUJ
PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).

Recomandă fabricatele sale, cali-
tate bună:

Brânză săcuiască 1/10 — 1/4 kg. în burduf
Brânză săcuiască 1 — 2 kg. în burduf
Brânză săcuiască 4 — 10 kg. burd. mare
Brânză săcuiască 5 kg. în lemn
Brânză săcuiască 10 — 15 kg. în lemn

Caș de Cluj format de țigle, pe
lângă prețurile cele mai moderate.

Catalog gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.
Oleiuri de uns.

Mare depozit
în CLUJ.
Inspecția ingine-
rului gratuit.

Anteprișă agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Koloșsvár) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr.: Colobiale Koloșsvár.
Telefon interurban No. 934.

Articole de
specialitate.

Cereți prospecturi.

IANER" cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Elimină petele galbene, bubele pricipitate de înfierbântare, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele.

Crema aceasta ziua poate folosi mult mai cu succes. — Căută 1 coroană.

laner" pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, acopere încreșturile și e cu totul nestrictăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

laner" săpun 1 bucată 60 fileri.

laner" pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

laner" apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingivite, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

laner" esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măștii și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

laner" pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

laner" vâpseală pentru păr pentru a colora în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e exclusivă la comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

laner" apă care face părul blond Pentru a văpsi în timp scurt, în băi, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

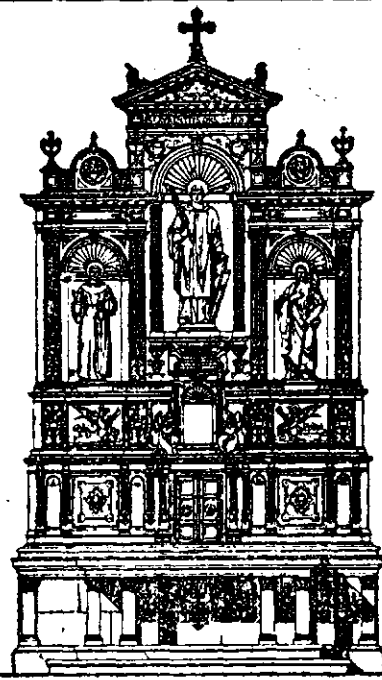
Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui Rudolf laner" ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare" alui Rudolf laner, Temesvár, Gyárvaros F6-ut 70.

Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă : prețurile cele : mai moderate.

Szeifert János

sculptor,

Arad, Magyar-utca 29.

Pregătește totfelul de lucrări din acest ram, ca iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și salon, totfelul de sculpturi pentru tâmplari. Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului

Cu stimă: Szeifert János.

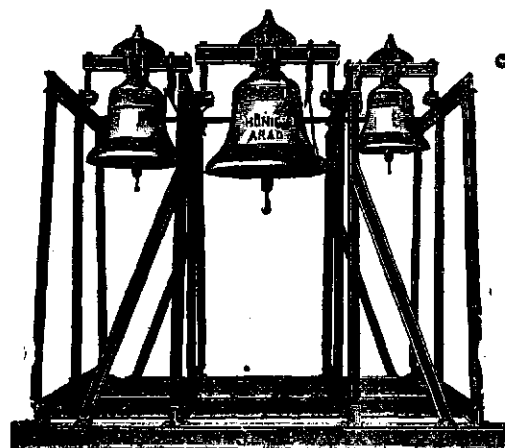

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Nou! Modern!

S'a deschis

librăria, papităria și magazinul de note muzicale

Geza Décsi

Strada Forray (Palatul Hunyady lângă firma Brunner).

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

simplic artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de scoale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

SCULPTOR

și PIETRAR.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE — sculptor și pietrar în — SZATMÁR-NÉMETI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri, — scări balustrade, pavagii ș. a. —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rîjniți — pentru sãmânță și sare, tocile etc. —

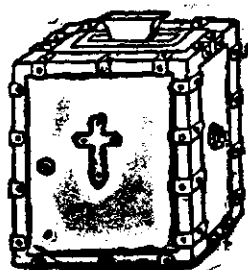
Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

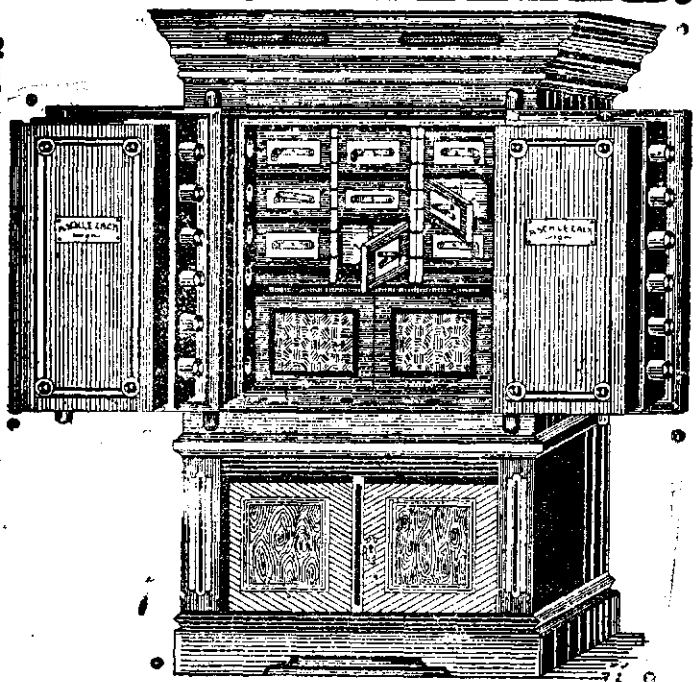
A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în

Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Scutare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

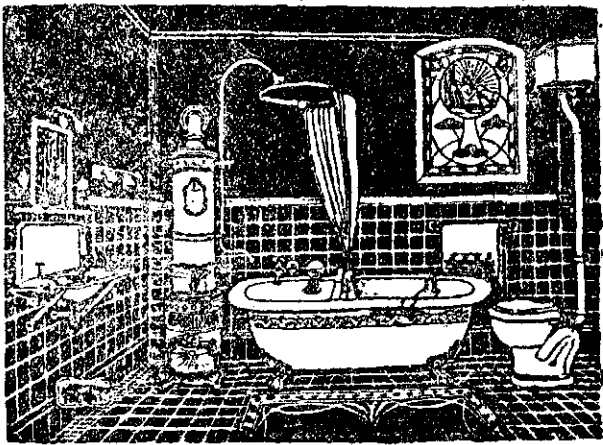

Referințu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

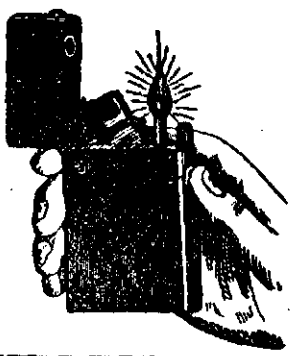

Frații Weber

lăcătuși pentru edificați și constructori de apăducte
Timișoara-Fabric, Str. Tăvirda 26|a

Primim orice lucru, ce se ține de branșa aceasta precum și reparaturi anume: strângerea în fer a zidurilor, porți de fer, îngrădiri de morminte, cămine perpetue, vetre de fier (șparherturi) etc. — Luăm spre lucrare construirea de apăducte precum și telefoane de casă și ridicarea parafulegerelor, pe lângă un preț moderat și garanță atât în loc cât și în provincii.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

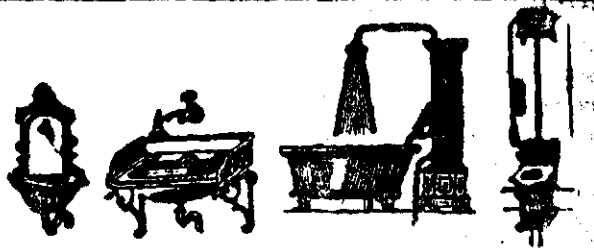
Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Apăducte.

Ceice doresc apăducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.

cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 770.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apăducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, case și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospekte gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanță de 3 ani. —

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane

MICHAIL WAGNER

fabricant de cuptoare și olar,
Besztercze, Ungargasse 12.

Recomandă cuptoare de olane, căminuri, cuptoare pentru bucătărie; fabricație proprie, pelângă prețuri moderate, modele simple până la cele mai complicate în culori variate și moderne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se efectuează cu prețuri convenabile

Comande pentru băi de vană și căptușirea părșitor se fac deasemenea din asortimentul depozitului.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

== Execută totfelul de icoane artistice. ==

Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul.

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

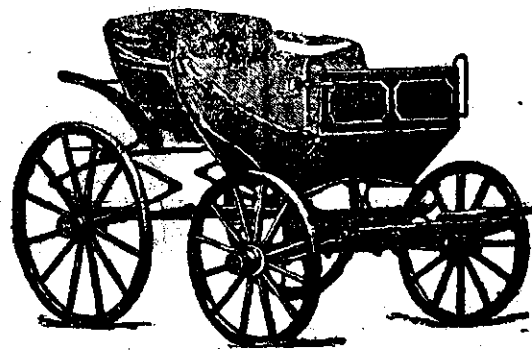
Cu deslușiri servesc.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștințios

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pletrari.

Atelierul central al magazinei: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietri monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

A. SZÁNTÓ

armurar, optician și
fabricant de cumpene

Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește totfelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene deci și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinelor de cusut și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit totfelul de arme, revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de permanentă.

◆ Cea mai solidă firmă nouă românească din Ungaria ◆

Sferdian și Mișca

Körösbökény.

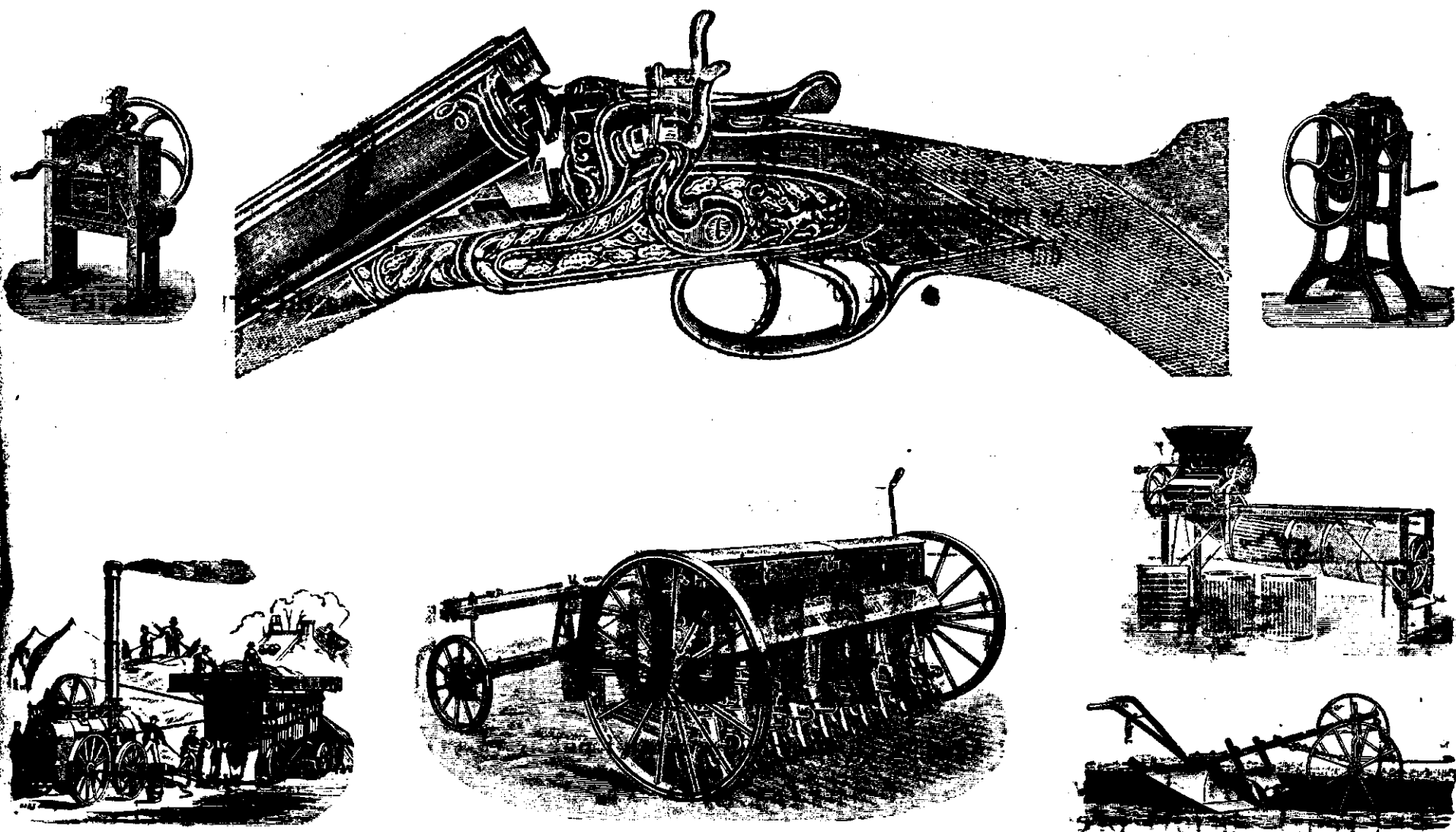
Banca „Codrul”.

Rugăm On. public român, având lipsă de ori și ce mașini agricole, să binevoiască a comanda cu încredere dela firma cea mai nouă, solidă, de mai sus, care numai cu celea mai bune și vestite fabrici stă în legătură și Vă asigură despre prețurile celea mai moderate și cu plătiri în rate. Totodată recomandă prăvălia lor bogat asortată în

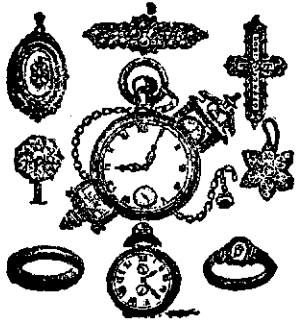
ferării, arme și vase pentru bucătărie

cu plătire în rate și pe lângă garanție.

Vopseli și olei (firnis) în totfelul de colori pregătite și măcinată în prăvălia amintită de sus.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori, servim bucuros. Pentru vorbirea și înțelegerea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului. Și pentru alegerea garniturilor de treerat, bucuros mergem pe spesele noastre la fabrică.

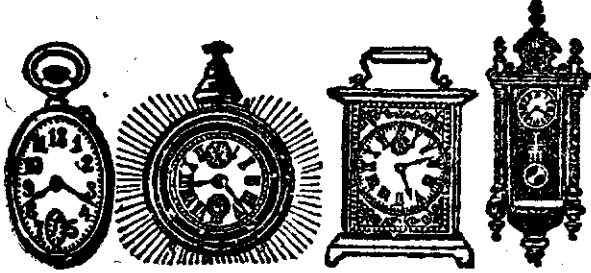
Carol G. Sadler ciasornicar
giuva ergiu
și optic în
Besterce, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).
Mare magazin de:
ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articlii optiei și
ochelari de
— Batenow. —

Reparările a tot-felul
de articli în bransa
aceasta se efectuesc
cu conștiințiozitate și
cu prețuri moderate.

Nu mai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al
piaptănelui. *Fiecare econom* poate comanda pe o carte postală
pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

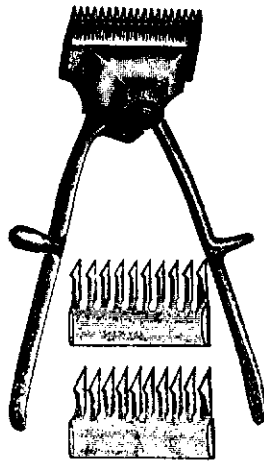
pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate
sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și
astfel să și expedeză, alăturându-se la o
mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^{cm}
un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițn-
du-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți
se trimite franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.
(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregă-
tite, solide și de o execuție elegantă. ●

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

**NEUSCHLOSZ
BUTOR**

Sufragerie (prinzitor)
dela 140 florini.

Garniturul de salon,
dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare
:: convenabile. ::

Se vind exclusiv MOBILE
din lemn tare și vestit
NEUSCHLOSZ.

Furnisorul asociației
căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

P. T.

Prin aceasta Vă încunoștiințez, că eu am abzis
de a mai fi membru în Societatea primă a fabricii
de pălării.

Deci îmi recomand atelierul meu bogat
asortat cu totfelul de pălării pe care îl
conduc sub firma proprie.

Principiul meu este: bun, solid și cu prețuri
remunerate.

Fabricațiune proprie în pălării țărănești.

Cu deosebită stimă:

Carol Tartler,
pălărier.

Atelierul și locul de vânzare: Strada Pungari-
lor No 11.

Garanție
deplină.

Serviciu
prompt.

Carol Tartler, măestru pălărier
Bistrița, Strada Pungarilor No 11.

Pentru pălăriile cari sunt provăzute cu chipul: Marca de
scutare, garantez!

Magazie de articli pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

Postavuri de reve-
renzi, brîuri proe-
țești, roșii, vânate și
:: negre. ::

noutățile de primăvară

în stofe, matasuri, delainuri, zetyruri,
cretoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira. (O) (O)

Cea mai bogată ma-
gazie în articli pen-
tru sfintele biserici
: și preoți :

Ciorapi împlețiți în temniță.